

Pálinkás a 301-es parcellában, Devcics a Parlamentben, a kulcs a Pravdában van!

Utolsó előadását tartja március 14-én, az 1985 óta pódiumon lévő Országgyűlés. A búcsúelőadáson ott lesz Devcsics Miklós is, Nógrád megye egykori ura. Noha pályafutása utolsó éveiben többször is bírálatok érték úgy is mint az MSZMP megyei első titkárát, mint országgyűlési képviselőt, egyetlen egyszer sem vette fel a kesztyűt. Azaz mégis csak tisztázni igyekezett a tisztázandókat, de sajátos módon, hazai pályát választva – a Nógrád megyei napilapon keresztül szólva alattvalóhoz.

Az első „merénylet” a Salgótarjáni Balassi Bálint Asztaltársaság Reformköre követte el a megyei első titkár, országgyűlési képviselő ellen – még 1989 májusában. Nyílt levélben kérték: „Mondjon le mandátumáról!” Am Miklós nem az ijedős fajtából való. Talán mosolygott egyet a levélben, amiben azt olvasta: „Miközben az országban javában tart a megújulás, Nógrád megye Csipkerózsika-álmát alussza” stb. Ezek a gondolatok bizonyára megerősítették abban a hitében, hogy Nógrád megye továbbra is erős bástya, kitart a szocializmus eszméi mellett.

Alig telt el három hónap, amikor felröppent a hír: „Lemondott Devcsics Miklós, az MSZMP megyei első titkár székéről. Az 1989. augusztus 31-iki zárt megyei pártbizottsági ülésen „munkája elismerése mellett” mentették fel tiszttségéből. Erdemeiről nem tettek említést. Mintha elvarárait, elvtársai megsejtették volna, előbb-utóbb kiderülnek Devcsics titkái.

Ami igaz, az igaz, Devcsics Miklóst egyre többször próbálják kiugratni, nyilatkozatra bírni egykori bajtárs, Pálinkás (Pallavicini) Antal halála ügyében, melyhez állítólag neki is köze van. Ahogy azt Franka Tibor „A nógrádi basa rendületlenül hallgat” című írásában megfogalmazta: „e két ember sorsának köze volt, s mint a következők is bizonyítják ma is köze van egymáshoz (...) ugyanaz a dobogó, amiről Pálinkás nyakába hurkot akasztottak, Devcsicsnek „ugródeszkeként” szolgált? Míg egyikük a 301-es parcella földjébe került, másikuk az ég felé tört.”

1956-ban a Nógrád megyei Rétság Pálinkás törzsfőnök, Devcsics pedig politikai úszó volt. A történelmi események Rétságot sem kerültk el, s a közeli Felsőpetény neve is világszerte ismertté vált: ide száműzték Mindszenti József hercegprímást, aki a forradalom napjaiban visszatért Budapestre... Am a szabadsággért folytatott harc levezését követően a megtorlás időszaka következett – koholt vádak alapján. „...Pálinkás (Pallavicini) Antal örnagy törvénytelen kivégzésekor Devcsics Miklós is a kötelező csomózók egyike volt” – állapította meg egy írásában Speidl Zoltán, Devcsics Miklós önéletrajzában fehér foltjait kutatva. Ami ma már bizonyosan állítható: a kivégzésig tartó hadjáratot Devcsics Miklós és társai kezdték el. Az érintett persze tagadja, hogy bármi köze lett volna a Pálinkás-ügyhöz. Noha egy nyilatkozatában arról szólt: „...politikai okokból nem szabad halálra ítélni senkit”, ő maga nem szavazott ebben a kérdésben, kint sétált és újságírókkal diskurált a Parlament folyosóján. Talán lelkiismeret-furdalása lehetett...? Nem tudni, mivel a legvadabb vádakra, állításokra sem hajlandó reagálni. Mintha szótlansági fogadalmat tett

volna... Az ifjú Pallavicini szerint azért, hogy „legalább képviselő maradjon”. Így van-e vagy nem...? Erre csak Devcsics Miklós adhatna választ. Ő azonban újra a régi módszert választotta: ezúttal a salgótarjáni városi lapnak adott – terjedelmes – interjút. A „Mit tartogat a Devcsics-dosszié?” kurtán furcsán elkerüli (elkeni!) a kényes belemeréseket. A felszíntől tovább nem engedi az olvasót, így az igazság megismerésére továbbra is várni kell. Am a Pallavicini-ügyben tesz néhány érdekes megjegyzést. Igaz vagy nem? Ezt a történések feladata lesz megállapítani.

– Vádakat már sokat hallottam korábban is. Például azt, hogy én „szabadítottam” ki Mindszentyt. Az igazság az, hogy Pálinkás örnagy vagy Garami ezredes tevékenysége néhány mondatnál nem minősíthető, és el is tért egymástól. Igaz, mindkettőt elítélték. Pálinkás kezdetben a felkelés leverésén ügyködött, majd ő lett a forradalmi bizottság elnöke. Ezután váltott; nem engedte, hogy a korábban általa kiküldött járőrök segítsék azokat, akikkel szemben atrocitások történtek (például tanácsai vezetői stb.). Ő adott parancsot a megyében a fegyverek összegyűjtésére (volt vezetőktől és állambiztonsági katonáktól). Közben folyik a diákok, nemzetőrök felfegyverzése. Röplapokat készít a szovjetek ellen, stb. November 4-e után ő írja elsőként alá a tisztú nyilatkozatot, ezzel vállalva az új kormány szolgálatát. Ezt azonban nem fogadják el tőle, a forradalmi bizottságot feloszlatták, őt pedig leváltják. Ezek után kerül sor Rétságáról való eltávolítására, visszaállítva az egyszemélyi parancsnoki rendet. Salgótarjánból Budapestre kerül, úgy tudom, polgári alkalmazottnak a hadsereg egyik bázisára.

– A parancsnok – akivel nézeteltérései voltak – megakadályozta az összehívásokat, fellépett a járásban a túlkapások ellen. A közöttük lévő véleményeltérések a tisztikart is megosztották. Pár hét múlva azonban őt is leszerelték. Salgótarjában lett a Volán igazgatója. Jóval később mindkettőjüket letartóztatják és elítélik kétszer. Másodszor – mindenkit meglepve – nagyon súlyosan. Mikor és hol volt a tárgyalás, s hogyan zajlott le, nem tudom. Az ítéletekre két dolog adhat magyarázatot. A Mindszenty-ügy és az ezrednek november 4-én harc készülségre való helyezése. (Garami ugyan megakadályozta az összecsapást, de a katonák és a tisztiek sem akartak harcolni.) Az ezred pedig „világhíró” lett a Mindszenty-ügy kapcsán.

– A súlyos ítélet magyarázatához a kulcsot a moszkvai Pravdában ekkor megjelent cikk adja, ami az ezredről, illetve Pálinkásról szól. A cikkben nem helyi ügyek szerepelnek! Résztvevője voltam elsősorban olyan feladatoknak, mint az útörzés, a járőrözés, fegyverösszeszedés. Kirendelték intézmények védelmére stb. A két kardinális eseménynél, mint a Mindszenty József „kiszabadításánál” és november 4-i fellépésénél nem tartózkodtam ott, máshova vezényeltek. Tehát csak elbeszélések alapján ismerem a történéseket (igaz, elég részletesen, mert utólag még egyházi főméltóságok véleményét is megismertem a Mindszenty-ügyben).

(folytatás a 4. old.)

Meddig látszik a vörös folt?

(Egy öröknek hitt képződményről a 6. oldalon)

„Béna kacska” nem repül az Adriához

(A gazdasági lehetőség egy változatról az 5. oldalon)

Kelet felé

(Tudósítás a 4. oldalon)

Nem csak fegyverrel lehet...

A február végi bevonuláskor számos érintett sorköteles és hozzátartozója kereste meg levélben vagy telefonon a honvédség illetékeit és a módosított törvény adta lehetőségekről kért felvilágosítást. Legtöbben az alternatív szolgálatról, a bevonulás elhalasztásának lehetőségéről, a leszerelés egyes részkerdeire, valamint a hadseregnél letöltendő idő módosulásáról érdeklődtek.

A törvény módosításakor nyilván arra is gondoltak a fiatalok, hogy az alternatív szolgálat bevezetésével mentesülni lehet a honvédelmi kötelezettség alól. Kik és milyen módon kérhetik e lehetőséget? – kérdeztük Magócsi Zoltán alezredest, az MN vezérkari osztályvezetőjét.

– Nem jelent különösebb könnyítést e két változat, a törvényt módosították sem annak szánták. A polgári szolgálat időtartama 28, a fegyver nélküli pedig 24 hónap. Azok számára kívánjuk ezt a lehetőséget biztosítani, akik úgy érzik, hogy a fegyveres kiképzés káros hatással lenne személyiségük fejlődésére. Fiatal emberek lévén, azt hiszem, ez lényeges szempont. Ebben az esetben, lehetőleg a sorozásig, kérelmet kell benyújtani az illetékes kiegészítő parancsnoksághoz önéletrajz kíséretében, amelyből kitűnik ez az indítatás. Az eskü letételéig is módja van dönteni minden sorkötelesnek. Ha például valaki vallási okból kíván élni a lehetőséggel, annak tanácsos mellékelni az adott egyházi vagy gyülekezeti vezető igazolását arról, hogy ő aktív hitéletet él. A benyújtott kérelmek egy – döntően vagy teljes egészében polgári személyekből álló – javaslattevő testülethez kerülnek, akik behívhatják

elbeszélgetésre a sorkötelest. Tapasztalataikat, benyomásaikat összegezve véleményüket megküldik az illetékes megyei parancsnoknak. A végső döntés az ő kezében van. Az engedély megadása után a polgári szolgálatosok kikerülnek a hadsereg fenntartása alól, számukra az Állami Bér- és Munkügyi Hivatal jelöli ki leendő munkahelyüket. Jelenleg ez a szociális és egészségügyi terület. Az elmúlt rövid időszak alatt azt is tapasztaltuk, hogy többen úgy gondolják: a polgári szolgálat megoldhatja a szociális problémákat, hogy a munkával töltött időben több fizetést kapnak, mint amennyi az illetmény lenne. De ez nem így van.

Más a helyzet a fegyver nélküli szolgálatot választókkal. Ők egy meghatározott egységhez vagy beosztásba vonulnak be. Február végén például 41 fiatal a bicsei alakulathoz került. A későbbiekben ezek a fiúk akár szakácsok vagy ímokok is lehetnek. Igyekszünk majd figyelembe venni eredeti foglalkozásukat, adottságaikat is.

A szolgálathalasztás lehetősége

– Milyen indokkal lehet kérni a szolgálat elhalasztását?

– Az a legáltalánosabb, ha valaki éppen egyetemi, főiskolai vagy középiskolai tanulmányait végzi. Az új szabályozás szerint azonban akkor is adunk halasztást, ha felsőoktatási intézményben esti vagy levelező tagozaton tanul a sorköteles. A diplomával rendelkezők esetében a külföldi tanulmányi ösztöndíj ugyan nem e kategóriába tartozik, de ezt, mint fontos sze-

mélyi érdeket, méltányosan bíráljuk el. Halasztást adunk akkor is, ha egy családban a katonajelölt hosszú ideig ápolja beteg hozzátartozóját. Ilyen esetben az illető állapotának változása határozza meg a halasztás idejét. Erről a helyi tanács illetékese ad igazolást. Újabb lehetőség van arra, hogy azok a fiatalok is mentesülhessenek ideiglenesen honvédelmi kötelezettségük alól, akik hosszabb-rövidebb átképzésben vesznek részt. Ezzel az elhelyezkedési gondokon kívánunk könnyíteni.

– Beszéljünk a leszerelésről. Sokan aggódnak amiatt, hogy meghosszabbodhat a szolgálati idő, ha a leszerelő éppen valamelyik honvédkórházban betegeskedik. Még nagyobb gondot okoz, ha valakinek közben megszűnik a munkahelye. Önök mit válaszolnak ezekre a gondokra?

– Kórházi ápolás miatt nem lesz hosszabb a katonaidő. Ilyen esetben az az előírás, hogy a gyógyintézetben szerel le a sorkatona, utána pedig már tartalékosként vesz részt az előírt gyógykezelésben. A munkahelyek megszűnése sajnos továbbra is időszerről. Eddig a jogszabályok védelmet biztosítottak. Most azonban teljesen megváltozott a helyzet. Azokat a fiatalokat, akik elvesztették az állásukat – a februári leszereléskor – magasabb összegű leszerelési segéllyel támogattuk.

– Várható-e a szolgálati idő csökkentése?
– Igen, terveink szerint 1991-ben, de hogy pontosan mikor, ez még nyitott kérdés. Amennyiben lesz csökkentés, akkor az természetesen a fegyver nélküli és a polgári szolgálatosokat is érinteni fogja. De ez a döntés már az új Országgyűlésre vár.

A változó Vilnius

Függetlenségi nyilatkozata után vasárnap a vilniusi parlament litván hatáskörbe rendelte az összes kormányhivatalat, az egyéb hivatalokat, a gyárakat és az oktatási intézményeket. Az új litván miniszterelnök, Kazimiera Prunskene kiemelte egy nyilatkozatában: a litván fennhatóság a KGB litvániai szervezeteire is kiterjed.

Landsbergis államfő vasárnapi sajtóértekezletén bejelentette, hogy levélben kérte Bush amerikai és Mitterrand francia elnöktől a litván függetlenség elismerését. „Más nyugati államokkal is érintkezésbe léptünk függetlenségünk elismerésében” – tette hozzá.

A függetlenné vált litván állam vezetői első sajtónyilatkozataik tanúsága szerint elismerik, hogy a vasárnapi deklarációk akkor válnak kézzelfogható valósággá, ha sikerül megerősíteni őket a Moszkvával folytatandó tárgyalásokon. Landsbergis szerint kedvez a litván ügynek, ha – mint várható – a Szovjet Népi Küldöttek Kongresszusa elnöki rendszert vezet be a Szovjetunióban, és széles jogkörrel ruházza fel az államfőt.

Washington nyilatkozik

Az amerikai kormány vasárnap felhívta a Szovjetuniót: *tartsa tisztában a litván nép akaratát*. Washington egyúttal a litván kormányt arra figyelmeztette, hogy vegye figyelembe a kisebbség, az orosz lakosság jogait.

A Fehér Ház szóvivője a litván parlament döntését követően kiadott nyilatkozatában emlékeztetett arra, hogy az Egyesült Államok soha nem ismerte el a Szovjetunió szuverenitását a balti államok felett, s mindig támogatta azok elidegeníthetetlen jogát a nemzeti önrendelkezésre. A nyilatkozatban Washington felhívta a Szovjetuniót, hogy kezdjen haladéktalanul építő szellemben tárgyalásokat a litván kormánnyal a helyzettel összefüggő kérdések rendezésére.

Washingtonban a Szovjetunióba való 1940-es beolvasztásuk óta is megszakítás nélkül működtek a három balti állam diplomáciai képviselői. A Bush-kormány azonban az elmúlt időszakban, tekintettel Mihail Gorbacsov kényes helyzetére, a látszatát is el kívánta kerülni, hogy szítaná a balti önállósulási törekvéseket. Amint a fehér házi nyilatkozat is tükrözi, az amerikai kormány mindenképpen szeretné elkerülni, hogy a balti fejlemények kiélezzék a szovjet belpolitikai ellentéteket, illetve megterheljék a szovjet-amerikai kapcsolatokat olyan időszakban, amikor rendkívüli fontosságú fegyverzetkorlátozási és egyéb megállapodások érlelődnek.

Francia reagálás

Kihívás Gorbacsovnak, de kihívás a Nyugatnak is – állapítják meg a francia lapok a litván parlament döntéséről. Aláhúzzák: a döntésre Gorbacsov hatalomra jutásának ötödik évfordulóján került sor, ráadásul akkor, amikor az

SZKP alapvető fontosságú döntések küszöbén áll.

„Sztálin most halt meg másodsor” – írja a *Le Figaro*. – Ez láncreakciót indíthat meg, elsősorban a balti köztársaságokban, de a kaukázusi és a közép-ázsiai köztársaságokban is. „Nyilvánvaló paradoxon az, hogy akkor, amikor a periféria szűkül, Gorbacsov a központi hatalmat akarja megerősíteni. (...) Gorbacsov most hármassal néz szembe: a gazdasági válsággal, a szövetség széthullásának veszélyével és a kommunista párt szétszakadásával. Így növelni akarja fegyvertárát, de kérdés, hogy a fegyverek felhalmozása meghozza-e számára a győzelmet”. A *Le Quotidien de Paris* szerint Moszkva ugyan képtelen megfékezni a „deszovjetizálás” folyamatát, de kérdéses, hogy milyen magatartást kell tanúsítania a Nyugatnak, amelynek két változat között kell döntenie. Az egyik: elfogadni és támogatni a népek önrendelkezési jogát, így a litván népet is. A másik viszont Gorbacsov támogatásának feladata. „Ezt a dilemmát nehéz feloldani, annál is inkább, mert az aggodalmaknak és szövedékébe beletartozik a német kérdés is: egy újabb robbanásveszélyes, bizonytalan Európa kérdése”. A *France-Soir* felveti a kérdést: hogyan valósulhat meg a való életben Litvánia függetlensége akkor, amikor az ország gyakorlatilag egész gazdaságában a Szovjetuniótól függ. A *L'Humanité* azt elemzi, hogy a szétválás megvalósításához legalább öt évre lesz szükség. A *Libération* azt fejtegeti, hogy Litvánia „az EK balti kisöccse” lehet.

Duplán kémkedett a választási jelölt?

Logikusnak tűnne a választási kampány részének betudni, Kelet-Berlinben azonban már erre nemigen gondolnak: a Demokratikus Kibontakozás vezetőjét és egyben választási jelöltjét, Wolfgang Schnur ügyvédet azzal vádolják, hogy a stázi, a volt Allambiztonsági Minisztérium ügynöke volt. Mégpedig egy független, a stázi tevékenységét vizsgáló bizottság iratfeldolgozása során olyan aktára bukkantak a volt Allambiztonsági Minisztériumban, melyből kiderült: a rostocki ügyvéd 1970 óta volt a stázi beépített ember, s többek között Eppelmannról, pártja második emberéről is rendszeresen tájékoztatta megbízóit. Eppelmannról annyit megjegyeznek, hogy ez a berlini pap a Honecker-rendszer egyik legismertebb ellenzéki figurája volt. Templomában helyet kaptak a rendszerrel szembenálló kritikák. Schnur már néhány hónappal ezelőtt is gyanúba keveredett. Akkor azzal vádolták, hogy ő is a kéz kezét most politika alapján jótalanul ingatlanokhoz jutott. Am akkor még sikerült kimosnia magát.

Eppelmann tárca nélküli miniszter hétfőn a főállam-ügyész jelenlétében megtekinthette a stázi Schnur-aktákat, melyek a mostani botrányt kiváltották. Mindenki izgatottan várta a betekintés eredményét, ám Eppelmann ezzel a válasszal hagyta el a stázi berlini központját: az iratok tartalmáról csak az érintettek, Schurnak van joga tájékoztatni a nyilvánosságot.

Schnur viszont kórházban fekszik, szív- és vérkeringési zavarokkal – és tagad.

A dolog pikantériáját az adja meg, hogy nyugatnémet politikusok nem győzték a hét végén védelmükbe venni

Schnur mondván: az NSZK hatóságoknak sok hasznos információval szolgált a bebörtönzött ellenzékiekkel kapcsolatban. Így vált egyáltalán lehetségessé, hogy nyugatnémet részről segíthessenek sok politikai üldözöttn. Schnur egyébként 1989 őszén még Eppelmann-nal együtt az új fórumhoz közel álló ellenzéki értelmiségi Demokratikus Kibontakozás Pártot alakította, majd térülve-fordulva ez év elejére a Kohl-féle CDU-hoz húzó, erősen jobboldali párttá változtatta. A Spiegel nyugatnémet hírmagazin hétfői számában közli egykori vezető stázi-tisztek nyilatkozatát, akiknek az ügyvéd dolgozott: 6-8 hetenként találkozott Schnurral, alkalmanként 200 és 500 márka között fizetett neki az információkért, plusz a szálloda- és benzinköltségek. A tiszt október 7-én találkozott vele utoljára, akkor vett át egy Milke aláírásával hitelesített kitüntetést Schnur. Am ekkor már a Demokratikus Fellendülés Mozgalomban aktív közreműködött.

A Spiegel azt is tudni véli, hogy a bonni szövetségi kancellár hivatalát már hetekkel ezelőtt tájékoztatta a nyugatnémet belügyminisztérium arról, hogy az NSZK-ba áttelepült volt stázi-emberek közül többen is elmondták, Schnur korábban nekik dolgozott. Mintegy 20 aktányi kémjelentéssel gazdagította a stázi-raktárakat írták már januárban a Junge Welt című NDK napilapnak címzett levelekben szintén volt stázi emberek.

Holan-Koch Júlia

A VILÁG HÍREI

– A Magyar Demokrata Fórum elnöksége táviratban köszöntötte az önrendelkezési jogát gyakorló litván népet, Litvánia függetlenségének helyreállítását alkalmából. A középkori dinasztikus kapcsolatokról a modern diktatúrák elleni küzdelmekig a két népben ismételt megnyilatkozó rokonszenv is biztosítéka annak, hogy a szabaddá váló Litvánia és Magyarország egymást visszanyert függetlenségének megvédelmezésére. Az MDF Országos Elnöksége, amely II. országos gyűlésén személyesen köszöntötte Landsbergis professzort.

– Az NSZK kormánya üdvözlözi azt a ténnyt, hogy Horn Gyula magyar és Eduard Sevardnadze szovjet külügyminiszter megállapodást írt alá a Magyarországon állomásozó katonai alakulatok 1991. június 30-ig való kivonásáról – jelentette be hétfő délutáni sajtóértekezletén Norbert Schäffer, a bonni kabinet szóvivője. – A megállapodás aláírása tükrözi a szovjet-magyar viszonyban bekövetkezett radikális változást – mondotta. – Miként már a csehszlovák-szovjet haderőkivonási egyezmény, úgy ez

a megállapodás is mutatja a Szovjetunió és a közép-, kelet- és délkelet-európai államok politikai kapcsolatainak új minőségét.

– Aytwin, Chile új elnöke az ellenségesség, az erőszak és a gyűlölködés megszüntetésére szólította fel honfitársait. A santiagoói örömműnnep mégis súlyos zavargásokba torkollott, a rendőrség és az elnöki palota körül összegyűlt tömeg összecsapásaiban legkevesebb százan sebesültek, harminc embert örizetbe vettek.

– Li Peng április második felében Moszkvába utazik. A látogatás valószínű időpontja április 23. vagy 24. Csaknem három évtizede nem járt a Szovjetunióban kínai kormányfő. Gorbacsov tavaly májusi pekingi látogatása után Li Peng moszkvai útja lesz az újabb magas szintű szovjet-kínai találkozó.

– A Mongol Népi Forradalmi Párt KB ülésén lemondott a Politikai Bizottság. Dzambin Batmönh főtitkár, államfő a helyzetet bonyolultnak nevezte, ami azonban – tette hozzá – nem jelenti azt, hogy a mongol társadalom politikai, gazdasági és szellemi válságot élne át. Ennek elkerülé-

sére a pártnak, kezdve a vezetéssel, meg kell újulnia, hogy bebizonyítsa élesparaszterepét – mondta.

– Brüsszelben megkezdődött a Heyssel-per második felvonása, az elsősorban az áldozatoknak és családtagjaiknak megítélendő kártalanítás szempontjából jelentős másodfokú tárgyalás.

Az 1985. május 29-i Liverpool-Juventus döntőn lezajlott, harminckilenc emberéletet követelő dráma ügyében 1988 szeptemberében kezdődött az első per, és 1989. április 28-án a bíróság 14 brit footballhuligánt mondott ki bűnösnek, nemkülönben felelősnek minősítette Albert Roosens-t, a Belga Labdarúgó Szövetség egykori főtitkárát és a Heysel-stadionban azon a végzetes napon szolgálatot teljesítő csendőr századost.

Az ítéletek végrehajtását általában fel-függesztették, és a védők megfellebbezték a döntést. A tárgyaláson magánvádlók összesen mintegy 290 millió belga franknyi kártérítést követelnek.

A Szovjetunió és a leszerelés

Az idegen területen állomásozó csapatok ügye lesz a fő téma a bécsi haderőcsökkentési tárgyalások következő (március 15-én kezdődő) fordulójában – mondta Nyikolaj Cservov vezéreztetés, a szovjet fegyveres erők vezérkarának csoportfőnöke a TASZSZ tudósítójának.

– A tárgyalás a tág értelemben vett közép-európai övezetet veszi célba: a Varsói Szerződés részéről az NDK-ban, Magyarországon, Csehszlovákiában, Lengyelországban állomásozó szovjet, a NATO részéről pedig az NSZK, Dánia, Belgium, Hollandia és Luxemburg területén tartózkodó idegen (elsősorban amerikai) csapatokról lesz szó. Jó alap a folytatáshoz – véli Cservov –, hogy megvan az elvi egyezség a haderőcsökkentés kezdeti lépéséről: a személyi állománnyal és a hagyományos fegyverek öt fajtájával – a nagy űr-méretű lövegekkel, a harcokocsikkal, a páncélozott szállító harcjárművekkel, a harci repülőgépekkel és a harci

helikopterekkel – kezdődik a folyamat.

– Nemcsak sorrendi, hanem tartalmi kérdésben is meg tudtak egyezni az ellenértékű felek az előző fordulóban: kölcsönösen elfogadták, hogy harcokocsikból legfeljebb 20 ezer, páncélozott szállító harcjárművekből 30 ezer, nagy kaliberű tüzérségi rendszerekből 20 ezer, harci repülőgépekből 4700, harci helikopterekből pedig 1900 darabbal rendelkezhet Európában mindkét szövetségi rendszer – emlékeztetett Cservov.

A szovjet tárgyalási pozíció rugalmasságának jeleként említette, hogy Moszkva elfogadta a közép-európai térségben állomásozó szovjet, illetve amerikai erők létszámának felső határára vonatkozó amerikai indítványt. (A javaslatban 195 ezer szovjet és 195 ezer amerikai katonáról van szó. Ezenfelül harmincezer amerikai katonai állomásozhat Európa egyéb részein.)

Az észti „párhuzamos parlament”

„Észtország törvénytelen szovjet megszállását” elítélő nyilatkozatot fogadott el vasárnap Észtország kongresszusa, majd az ENSZ segítségét kérte a kis balti köztársaság „szuverenitásának helyreállításához”.

Észtország kongresszusa egyfajta „párhuzamos parlament”. A népfrent és más ellenzéki szervezetek (egyebek között a Nemzeti Függetlenségi Párt és a Kereszténydemokrata Szövetség) kezdeményezésére jött létre szabályos választások útján. Majdnem ötszáz tagját mintegy 550 ezer észti választotta meg. A helyi Legfelsőbb Tanácstól eltérően nem a köztársaság lakosságát, hanem az észti etnikumot képviseli. Nem képviselője tehát a balti szovjetköztársaság területén élő más nemzetiségű (elsősorban orosz) lakosságnak, viszont képviselője kíván lenni a köztársaságon belül és kívül élő valamennyi észti ajkú embernek, az emigránsoknak is. A kongresszus vasárnap elfogadott nyilatkozatában felvetődik az elképzelés, hogy az ENSZ békefenntartó erőkkel segíthetné az átmenetet a függetlenség felé. A kongresszus 77 főből álló bizalmi testület megválasztását tervezi; ennek feladata lesz a szuverenitás helyreállításáról tárgyalni Moszkvával. A „párhuzamos parlament” – mint vasárnapi nyilatkozatában hangoztatta – reméli, hogy Moszkva szóba áll képviselőivel.

Köszönet Donátának

Temesváron járt a Hohenzollern-család egyik leszármazottja, Donáta porosz hercegnő, akinek kezdeményezése révén a látogatás sokáig emlékezetes marad. A hercegnő, egy orvos házaspárral, dr. Karl-Ernest Nowak és dr. Dorina Nowakkal együtt alapítványt hozott létre egy 350 ágyas klinikai gyermekkorház építésére. A hercegnő elvállalta az épülő kórház teljes felszerelését, valamint az orvosok kiképzését is, az NSZK-ban. (Temesvári Új Szó)

Levél Prágába

Szűrös Mátyás levélben fordult Václav Havelhez. Emlékeztet arra, hogy korábban egyetértettek: a két ország kapcsolatainak új alapokra helyezésében az egyik legsürgősebb feladat a Magyarországon élő szlovák, illetve a Csehszlovákiában élő magyar ki-

sebbség sorsának megnyugtató rendezése. Mi, a magunk részéről a hazánkban élő kisebbségek – köztük a szlovákság – egyéni és kollektív jogainak legszélesebb körű biztosítását a demokrácia nélkülözhetetlen alkotóelemének tekintjük. Sajnálatos viszont, hogy a csehszlovákiai magyar kisebbség helyzete nem javul a csehszlovákiai demokrácia kiépítéséhez hasonló ütemben és mértékben.

Szűrös Mátyás aggodalmát fejezi ki a fokélt Szlovákiában tapasztalható és egyre erősödő nacionalista megnyilvánulások miatt, s meglepőnek tartja, hogy az új csehszlovák jog- és intézményrendszer kialakításakor több döntésnél is figyelmen kívül maradtak a kisebbségek – elsősorban a magyar kisebbség – jogos igényei. Ezek teljesítése nélkül ugyanis nem valósulhat meg a tényleges jog- és esélyegyenlőség – hangsúlyozza. Ezek a szlovákiai fejlemények a két ország kapcsolatait veszélyeztethetik. Éppen ezért arra kéri Václav Havelt: politikai és erkölcsi tekintélyét latba vetve tegyen meg minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy a demokratikus átalakulás folyamatában megkezdődjék a csehszlovákiai magyar kisebbség helyzetének rendezése. Azaz mielőbb kiépülhessenek saját intézményei, olyan légkör alakuljon ki, amelynek révén a magyar kisebbség otthon érezheti magát szülőföldjén, egyenrangú partnerként vehet részt az ország életének formálásában, s megszülessenek a mindehhez szükséges jogi garanciák.

– A Parlamentben hétfőn ülést tartott a Minisztertanács Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Kollégiuma. Elsőként Sune Eriksson, az Aland-szigetek Végrehajtó Tanácsának elnöke tartott előadást a helyi önkormányzatról.

Elmondta, hogy a 6500 szigetből álló tartomány 1809-ig, 600 éven át tartozott Svédországhoz, 25 ezer lakosa svéd anyanyelvű. Különböző háborúk következtében elszakadt az anyaországtól, s az újraegyesítés – bár erre erős volt a törekvés – nem sikerült.

Végül a kérdést a Nemzetek Szövetsége elé utalták, amely 1920-ban úgy döntött, hogy Aland Finnországhoz tartozik, ám megmarad teljes önkormányzata, amelyet még külön garanciák is alátámasztanak. (A kis tartományt egyúttal demilitarizált és semleges övezetté nyilvánították.) Ezután Tabadiji Csaba miniszterhelyettes, a kollégium titkárságának vezetője nyilatkozat-tervezetet terjesztett a testület elé a kelet-európai kisebbségek kollektív jogainak védelméről.

Az ellenzéki pártok képviselőinek véleménye

Előrébb hozható-e a haderőkivonás határrideje?

„Létezik egy előzetes politikai megegyezés...”

Tegnap számunkban tudósítottuk olvasóinkat Horn Gyula külügyminiszter moszkvai látogatásáról és arról, hogy Eduard Sevardnadzeval aláírták a haderőkivonásról szóló kormányközi megállapodást. Mint ismeretes, a Somogyi Ferenc külügyi államtitkár vezette tárgyalóközöségi Moszkvába utazott a tizenkét országos listát állító párt képviselőiben Demszky Gábor (SZDSZ), Kósa Lajos (FIDESZ) és Raffai Ernő (MDF). A pénteki, úgymond előtárgyalások mindhárom részt vettek, ám – mint köztudott – az aláírási ceremónián nem. A szombat délelőtti várakozási időben Raffay Ernőtől kértem interjút, amire készséggel vállalkozott – ám csak a másik két párt képviselőjével közösen. Így adódott, hogy a Horn Gyula kíséretében utazó újságírók „közösen” kérdeztek, az ellenzéki pártok képviselői pedig „közösen” válaszoltak.

*

– Miért nem akartak részt venni az aláíráson?

Demszky Gábor: – Azzal kellene kezdeni, hogy miért jöttünk el a tárgyalásra... Úgy gondoljuk, hogy a magyar nép évszázados álma valósul meg – vagy közelítünk a nemzeti függetlenséghez, szuverenitásunk teljesedik ki a szovjet csapatok kivonásával. Úgy gondoltuk, jelenlétünk azt is jelzi, hogy a tárgyalások fonalát felvettük. Résztvételünk egyben módot adott arra is, hogy megfigyelhessük: a magyar delegáció, a magyar külügy, a katonai vezetésünk milyen érvekkel képviseli a magyar érdekeket ezeken a tárgyalásokon.

Kósa Lajos: – És emellett az ellenőrző szerep mellett a megfigyelői státuszunk igazából a kormányzati munka folytonosságát is biztosítja, hiszen ezt az egyezményt a Német-kormány köti, ám a végrehajtása egészen biztos, hogy egy új kormány kormányzati idejébe esik. Ittlétünk azért is fontos, hogy megismerjük a szovjet fél álláspontját, tárgyalási stílusát. Másik szempont: a megfigyelésünk a munka folytonosságát biztosíthatja.

Raffay Ernő: – Mindehhez csak annyit szeretnék hozzáfűzni, hogy mi hárman most tizenkét pártot, illetve mozgalmat képviselünk, akiknek itteni tapasztalatainkról otthon beszámolunk, s akkor valószínűleg – de nem biztos – közös nyilatkozatot teszünk a tárgyalásokról és a csapatkivonásokról.

– Mi a véleményük a magyar tárgyalódelegáció munkájáról, felkészültségéről, valamint a tárgyalás tónusáról és a delegáció határozottságáról vagy határozatlanságáról?

Demszky Gábor: – Megjegyzem, hogy ezek a tárgyalások igen-igen későn kezdődtek el, tehát a kormány időzavarba került. Ezért az elért szerződési feltételek nem a legkedvezőbbek. Amit lényegében elérték, azonosak a csehszlovák-szovjet szerződés feltételeivel. Ha tárgyalások korábban kezdődtek volna – például tavaly nyáron –, akkor a magyar szerződés lehetett volna a minta a további szerződések előtt. Tehát ebben a csehek az úttörők, korábban kezdték meg a tárgyalásokat, kialakították a kondíciókat. A magyar tárgyaló fél részéről mi azt az igyekezetet láttuk – s ezt következtetésen képviselték –, hogy ne legyenek a mi feltételeink rosszabbak, s ne írjunk alá rosszabb szerződést, mint a csehek.

– Reálisnak látszik az a gondolat, hogy a tavaly nyári nemzetközi feltételek között elkezdődhetek volna a tárgyalások? Hiszen, ha belegondolunk, a tárgyalások megkezdésének az NDK és a csehszlovák események szolgálták alapul.

Raffay Ernő: – Tavaly szeptember 26-án, mint országgyűlési képviselő a Parlamentben, az Alkotmány módosításának az idején az 5. paragrafushoz én egy mondatot terveztem hozzátenni: A Magyar Köztársaság függetlenségének védelme érdekében az ország területén idegen csapatok és külföldi politikai tanácsadók nem tartózkodhatnak. Ha ez belekerült volna, s ha a Parlament elfogadta volna, akkor azonnal alkotmányellenessé vált volna a szovjet csapatok, illetve a KGB-ügynökök és politikai tanácsadók Magyarországon való tartózkodása. Ebben aznap este a Par-

lament jogi bizottsági ülésén éppen egy ellenzéki politikus dezavualt engem, mondván, hogy az EKA ezt nem követelte a kormánytól... Ezt azért tartom fontosnak elmondani, mert az EKA pártjainak nagy része a tavaly nyári nemzeti kerekasztal-tanácskozásokon, illetve MSZMP-ellenzéki tanácskozásokon – úgy tűnik számomra – a csapatkivonást akarta, de a fölvetését az ellenzék nagy része még nem tartotta reálisnak.

– Akkor következzenek a vélemények a magyar tárgyalódelegációról.

Raffay Ernő: – Azt tapasztaltam, hogy a Somogyi államtitkár vezette delegáció, amelynek katonai részét Borsits László altábornagy irányította, a magyar érdekeket képviselte, és ennek Somogyi Ferenc nagyon határozottan hangot is adott. Egyértelműen és határozottan tudomására hozta Aboimov szovjet külügyminiszter-helyettesnek, a szovjet delegáció vezetőjének, hogy számunkra csak és kizárólag a jövő évi június 30-i időpont az elképzelhető. Az persze más kérdés, hogy mi jóval korábbi dátumot szeretnénk – s ha a választások után úgy alakul, akkor kívánunk is – elérni.

Kósa Lajos: – Egyetértek, hogy a delegáció jól képviselte a magyar érdekeket, viszont a kormánynak igen csekély a politikai tőkéje és a politikai hitele a jobb eredmény eléréséhez. Ez az eredmény nem a kormány ügytelenségét vagy diplomáciai teljesítményét mutatja, hanem a politikai tőkéjének „magyságát” tükrözi... Mi már június 16-án is azt mondtuk, hogy ezt a kérdést föl kell vetni. S most, a tárgyalások során is jól kiderült, hogy a szovjet csapatok magyarországi tartózkodásának nincs jogalapja. És egyetlen olyan szerződés sincs, amely ezt a kérdést rendezte volna. Tehát a szovjet csapatok illegálisan tartózkodnak Magyarországon! Ezt fel kell vetni, akármilyen is a politikai légkör... s hogy ezt miként tesszük, ott játszunk szerepet a politikai légkör.

Demszky Gábor: – Nagyon határozottan úgy gondolom, hogy az új kormánynak újra kell tárgyalnia a szerződést, fel kell gyorsítani a menetrendet, kedvezőbb feltételeket kell elérni. Úgy gondolom, hogy reális esélye van annak, hogy egy éven belül, tehát jövő év március 15-ig – a legnagyobb nemzeti ünnepünkig – valamennyi Magyarországon állomásozó szovjet egységet ki lehet vonni. Ezt azért mondom, mert a szerződés melléklete szerint február végéig a szovjet csapatok kilencven százalékat kivonják hazánkban. Tehát ez az időpont egy minimális gyorsítással teljes egészében elérhető... Abban a tényben, hogy az ellenzéki pártok képviselői jelen vannak ezen a tanácskozáson, számunkra az is kifejeződik, hogy az ellenzéki mozgalmak, pártok az elmúlt két évben jelentős szerepet játszottak ezeknek a tárgyalásoknak a megindulásában. Ezek a pártok követelték a szovjet csapatok kivonását... Jelentős szerepe volt az ellenzéknek a kelet-európai változásokban, abban, ami Prágában, illetve Berlinben következett be...

– Csak az ellenzéknek?

– Ebben most ne bonyolódjunk bele, mert Horn Gyulának befejezték a tárgyalást.

Kósa Lajos: – A FIDESZ is úgy ítéli meg, hogy a szerződést újra kell tárgyalni, s a határidőt előbbre kell hozni.

– Mennyire volt nehéz elérni az augusztus végével szembeni június 30-i határidőben való megállapodást?

Raffay Ernő: – A szovjet fél ezt nyomban elfogadta... S még valamit a Magyar Demokrata Fórum ismert állásfoglalásáról, miszerint kilencven napon belül ki kell vonni a szovjet csapatokat Magyarországról – az 1947-es párizsi békeszerződésre alapozva.

Demszky Gábor: – Úgy gondoljuk, hogy a jószomszédi viszony fennmaradása érdekében a Szovjetunióknak is érdeke a korábbi csapatkivonás.

– Mit tapasztaltak tegnap (pénteken – szerk.) a szovjet megegyezési készséget illetően?

Raffay Ernő: – Nagyon sajátos volt. Amikor Somogyi államtitkár úr elmondta, hogy a magyar kormány álláspontja szerint kizárólag az 1991. június 30-i dátum az el-

fogadható, akkor Aboimov ezt azonnal elfogadta, viszont olyan válszt mondott rá, amiből az derült ki, hogy a Szovjetunió egy nagyobb összeghez szeretne hozzájutni: ugyanis közölte, hogy százezer tonna benzint, tizenkétezer tonna kenőanyagot vegyen meg Magyarországtól... ezen kívül még a tartályokon folyt a vita.

Demszky Gábor: – Egy meggyőződésem tegnap felerősödött bennem: hogy létezik egy előzetes politikai megegyezés, aminek a lényege az, hogy már a választások előtt alá kell írni a szerződést egy végső határral, hiszen az MSZP kampányát ennek a kormánynak a megfélemlítő körülmények közötti leköszönése elősegíti. Érzésem szerint a leglényegesebb kérdések nem most és nem itt, ezeken a tárgyalásokon dőlnek el, hanem álláspont szerint a két párt, az SZKP és az MSZP között.

Kósa Lajos: – Az anyagi vonatkozásban a szovjetek kőkemények... Az az ötletük is felmerült, hogy Magyarország az általuk épített ingatlanokért kártérítést fizessen... A politikai egyezmény megkötése nem okozott problémát. Ami majd a legnagyobb gondokat fogja támasztani, az az, hogy pontosan a jogi rendezetlenség miatt a szovjet csapatok magyarországi tartózkodásának a feltételei és az anyagi vonzata

egyáltalán nem tisztázott. Van erre ugyan szerződés, de azt egyik fél sem vette túl komolyan. Például benne foglaltatik, hogy a szovjet fél az általa használt ingatlanok állagát megóvjá. De ez nem történt meg. Tehát ennek az egyezménynek az anyagi vonatkozásai lesznek azok, amelyek az igazi nehézségeket támasztják. Tehát úgy látom, hogy a tárgyalások látványos része igen gyorsan lement, de az igazi nehézséget az új kormánynak kell fölállalnia.

Incidensekre számítani kell?

Délután, a repülőgép indulásakor ismét beszélgettünk Demszky Gáborral. Arról faggattam, hogy van-e konkrét elképzelésük arra vonatkozóan, miként lehetne gyorsítani a szovjet csapatok kivonását?

– A szerződés melléklete tartalmazza a kivonulás ütemezését. Úgy néz ki a dolog, hogy a csapatok 75 százalékat az év végéig, kilencven százalékát jövő év február végéig vonják ki. A fennmaradó tíz százalékot február végétől június végéig.

– De ez a tíz százalék teszi ki az úgynevezett örszémélyzetet, az őrséget. Ők vigyázzák a még ki nem vitt felszerelést és egybeket.

– Nem, mert ez úgy van, hogy egy-egy helyőrséget kiürítenek, s átadják a magyar hatóságoknak, s ezek után az említett dol-

Keményvalutával

Bartók Béla holtában is segíti az országot

Évi bevételeink nyolcjegyű számmal fejezhetőek ki

Két éve lassan, hogy Bartók Béla halmvai hazatértek, s az ünnepélyes újratemetés feledhetetlen élménye után nem feledkezhetünk meg a bartóki életműnek a világ mindennapjaiban való továbbéléséről. Realista éveinkben az is nagyon érdekes: vajon ez az életmű hogyan mérhető anyagilag, mekkora a zenei alkotások pénzügyi haszna?

Erről kértünk tájékoztatást a Szerzői Jogvédő Hivatalban. Elmondották: a szerzői jogdíj, mely a nemzetközi egyezmények alapján az alkotó halálától számított

ötven évig, tehát már nem sokáig illeti meg az örökösöket, utána az emberiség közkincsévé válik. Ugyanakkor a jogszabályok a jogdíjak titkoságát is védik, figyelemmel az egyes országok, így elsősorban Magyarország bevételére. Különböző is a bartóki alkotói világ hanglemezeinek, kazettáinak, rádió- és élőhangversenyeinek, valamint opera- és tv-előadásainak, továbbá kottakiadásának jogdíja nemcsak az alkotókat, illetve azok örökösöket, hanem az országot is megilleti.

Sajnos azonban Bartók sajátos életútja következtében Magyarországnak a jogdíj-

gokat a magyar katonaság őrzi. Tehát ez azt a bizonyos százalékot nem indokolja. Én azt hiszem, hogy a valódi indokot a politikai okok jelentik, vagyis ők nem akarják vállalni azt a nehézséget, hogy egy ekkora katonatömeg rájuk szabaduljon. Mert Mongóliából is vannak közben csapatkivonások, s az ebből eredő veszélyeket Afganisztán után nagyon jól látják. A másik ok pedig a csehszlovák szerződés. Ott hetvenezer katonájuk állomásozik, s ott is június 30-a a kivonás határrideje... Én azt hiszem, hogy az új kormánynak mindenképpen el kell indítania a tárgyalásokat.

– De új szerződést kötni?

– Nem... ez a szerződés áll, csak a határnapot kell közelebbre hozni. Nekünk ez mindenképpen érdekünk.

– A német újraegyesítés lassító hatására gondol?

– Igen. Ha létrejön az egységes Németország, akkor fölmerülhet az, hogy szükség van mégis itt egy katonai vonalra. Tehát a helyzetünk valóban nehezebb lesz az újraegyesítés után. És van egy másik dolog. Úgy gondolom, hogy a magyar közvélemény a csapatkivonásnak nagyon örül, a különböző helyszíneken búcsúztatni fogják a kivonulókat, de ezzel együtt nem zárható ki, hogy incidensek is lesznek.

– Milyen incidensek?

– Egy bizonytalan politikai helyzetben a keretek fellazulnak, az erők vetélkednek, s ezek az erők között vannak olyanok, amelyek a szovjetellenességet politikai kampányukhoz – akár a kormánnyal szemben is – kihasználják... szóval ez kiszámíthatatlan. Most is vannak olyan pártok, amelyek a mi ittlétünket kifogásolják és támadni fognak bennünket. Tehát ennek a dolognak a forogatókönyvét előre látni nem lehet, csak azt, hogy a szovjet jelenlét a mostaninál élesebb politikai vitáknak a témája lesz, ami kihatással lehet a csapatkivonások módjára is.

– Ezt hogy kell érteni?

– Ezt én abból a szempontból mondom, ha a közvélemény elé úgy tud odaállni néhány kormányzó párt: ez a szerződés az, amit maximálisan el lehet érni. Megvesszük, újra tárgyalunk, javítottunk a régi kormány által megszabott feltételeken.

Ebben az esetben az esetlegesen kialakuló hangulattal mód lesz szembeszállni. De abban az esetben, ha mi ezt a szerződést egészen egyszerűen egy természeti adottságnak, egy újból meg tárgyalhatatlan dolognak vesszük, akkor az emberek bizalma megrendülhet bennünk.

V. Horváth Mária

Fotó: Soós Lajos (MTI)

„Csak úgy, mintha jönnétek”!

A hazánkban állomásozó szovjet hadsereg veszprémi helyőrségének első zászlója tegnap déli egy óraker indult el Hajmáskérről Záhony felé. A csupán néhány napja szentesített csapatkivonási egyezmény igen gyors és végre kézzelfogható eredménye érhetően nagy vonzerőt jelentett a sajtó berkeiben. Kora délelőttől faggatták, fényképezték a jó előre bevagonírozott sorkatonákat és a rájuk ügyelő tiszteket. Úgy tűnt, hogy élvezik a szokatlan helyzetet. Nem elég, hogy hazafelé tartanak, de soha ilyen népszerűségnek nem örvendtek. „Kézről kézre” járnak a riporterek között, igaz, hogy a szereplők jóval kevesebben vannak, mint a hírvivők. Pontos adatok szerint 139 embert és 27 páncélost „bocsátottak el” az első szerelvénnyel. Igaz, még ugyanezen a napon újabb szállítmányt indítottak újjára közel azonos létszámmal és rakománnyal.

Berdijev Delsot Ukrajnába való, egyébként traktoros. Civil élete nem foglalkoztatja, mert még fél éve hátra van a két éves szolgálati idejéből.

– Mikor tudták meg, hogy távoznak Magyarországról? – kérdeztük a fekete fiút.

– Február végén szóltak először.
– Mit tudnak az otthoni dolgokról?
– Sok minden változott, amióta itt vagyunk.

– És az állomáshelyükről, Magyarországról milyen ismereteik vannak?

– Hallottuk, hogy választások lesznek... változik itt is minden.

– És a legújabb fejlemények, a balti köztársaságok kiválási törekvései, az ukránok döntése?

– Minden köztársaság maga dönthet a hovatartozásáról.

Hogy ezt tíz éve még nem mondták volna? A tolmács segíti ki a gondolataival küszködő ifjú embert – „De hisz

Kivonulási show Hajmáskéren

akkor tizenöt éves sem volt!” A szemrehányás jogos, honnan is ismerné a bolsevik politikai taktika hátterét, okozatát az ukrán vagy akár az üzég parasztfiú? Amíg az egyenruhában várakozóké a közfgyelem, addig a színes, virágos ruhákban virító asszonyokhoz csatlakozunk:

– Mi nem utazunk – mondja egyikük, kezében szegfű –, csak búcsúztatjuk az indulókat. Talán május végén, amikor parancsot kapunk. Persze, hogy jobb lenne otthon. Lesz végre munkahelyünk, a gyermeknek óvoda...

– És lakásuk is lesz a hazatérőknek?

– Hát, nem mindenkinek – szögezi le a három grácia legszebbike.

Ingerültek lesznek, amikor az egyik riportert provokálja őket: egymást kiabálják túl: „a balti államokban ugyanaz zajlott, mint Magyarországon”. Hogy itt nem haltak meg emberek? Jugoszláviát, Csehszlovákiát veszik elő. A kommunizmus nem jutott csődbe, mert nem is építették fel ezekben az országokban, vonja meg a dauerolt hajú a konklúziót, azzal faképnél hagy mindenkiket.

Alig néhány méterre a forrongó hölgyektől egyenruhás kör, mosolygós, angolszász karakter közöttük. A nyugati katonai szervezetek is képviseltetik magukat. Von Qertzen a Német Szövetségi Köztársaság vezérkari alezredese a sorkatonák után a vezérkart is faggatja:

– Mikor indul a következő transzport a mai két szerelvény után? – kérdi kollégáit.

– Mindjárt – így a szovjet parolinos.

– Mikor mindjárt? Holnap?

– Nem megy olyan gyorsan, tudja a technikai feltételek miatt, a magyarok nem győzik.

– Akkor mikor?

– Úgy egy hónap múlva.

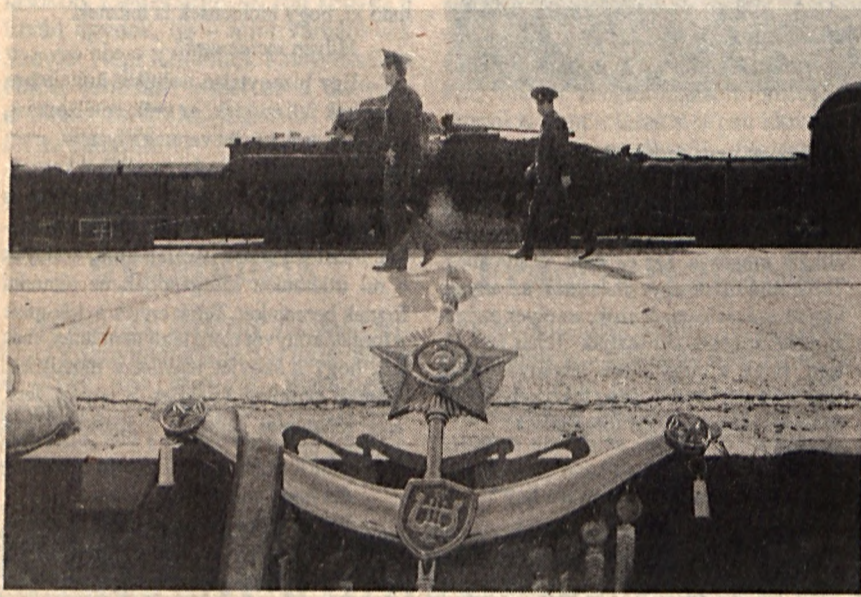
A nehézkes párbeszéd után Von Qertzen alezredest mi kérdezzük, aki tréfából saját gépkocsiját is felajánlotta a gyors kivonuláshoz. – Nagyon örülök az oroszok kivonulásának. Ma ugyan kevesen mennek ahhoz képest, hogy még több mint ötvenezren az országban állomásoznak. A legnagyobb feladat a gyorsaság. De nem értem, hogy miért nem szállítanak még járműveket is vonaton, és miért nem használják ki a közúti lehetőségeket? Gyorsabban haladnának. Tudják, ez ma egy demonstráció, egy show...

Végszóra felcsendül a fúvószenekar, Katyusa és édes-bús orosz melódiák feldetetik a veszprémi FIDESZ-

esek transzparensait: „Büsztro” „Siesetek a napfényes Azerbajdzsánba”, meg „Csak úgy, mintha jönnétek!” – Ez a búcsúztató szerintem egy kabaré, inkább sírni kellene – mondja Szelényi Zsuzsa. – A múlt miatt és az örömtől, hogy végre megértük. A fiatal demokraták véleményét osztja a három nyugdíjas is, akik Balatonalmádiból jöttek az eseményre: – A 45 év alatt elég bajt hoztak ránk, de nem ezek a gyerekek tehetnek róla.

Déli tizenkettőtől protokollprogram, még MSZBT-kitüntetésre is futja. Az utolsó „roham” szinte feledtetni a magyar HM-sajtófőnök reggeli rádiónyilatkozatát, miszerint újabb tízezer szovjet katonának jár le május táján a szolgálati ideje. Többen nem, csak az őket váltók érkeznek az országba...

Takács Zsuzsa
Kapfinger András

Húszezer új munkahely

Az idén a legrászorultabb öt megye kapja meg a Foglalkoztatási Alapból a munkahelyteremtő beruházási támogatást. Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád, Komárom-Esztergom, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Baranya 1,2 milliárd, a többi térség összesen 450 millió forintot kap. Ez utóbbi összeget még a múlt évi pályázatokra folyósítandó támogatás, valamint a területfejlesztési feladatok is terhelik. E támogatási forma első évében, 1988-ban nem volt kiemelés, a megyék egyformán részesedtek a 600 millió forintból. Tavaly már megpróbálták differenciáltan osztani: négy megye kapott 500 milliót, s a többi összesen 640 milliót. 1988-ban és 1989-ben 20 ezer új munkahely létesült, illetve létesült jelenleg is. A munkahelyteremtő pályázatok elbírálásának egyik alapelve, hogy a támogatás a teljes fejlesztési összegnek legfeljebb 30 százaléka lehet. A másik, hogy egy munkahelyre nem juthat 500 ezer forintnál több hozzájárulás. Ezek a támogatások lényegében 5 év alatt visszafizetendő kamatmentes kölcsönök. Indokolt esetekben a beruházót az elbírálók mentesíthetik a kölcsön visszafizetési kötelezettsége alól.

Ennyivel tartozom a hazámnak

Lipták Béla húszévesen hagyta el az országot 1956 novemberében, mert volt nemzetőrként itthon nem sok jóra számíthatott. Ma a Yale Egyetem professzora, szerkesztésében jelent meg az Egyesült Államok három kötetes természetvédelmi kézikönyve, állandó résztvevője az ENSZ mellett tevékenykedő munkacsoportoknak. Neve itthon két évvel ezelőtt vált széles körben ismertté, amikor ultimátumot intézett Németh Károlyhoz – az Elnöki Tanács akkori elnökéhez –, hogy végre adjanak tisztességes tájékoztatást a népek a vízlépcső építéséről, és utána vonják be a döntésbe is. Számítva a nemleges válasza, társaival aláírásgyűjtésbe, hitel- és turisztajokott szervezésébe kezdtek.

Most újra itthon van, a Magyarországi Zöld Párt képviselőjelöltje a barcsi választókerületben és a Somogy megyei listán.

– A legjobb barátom, Danner János alig húsz méterre tőlem halt hősi halált a Műegyetem előtt. Mióta elmentem, mindig volt egy olyan érzésem, hogy kicsit tartozásban vagyok. Szeretnék egy kis mosolyt varázsolni ennek a szomorú népnek az arcára, kicsit segíteni, hogy optimista legyen. Lenne rá ok, hisz minden kétszáz évben csak egyszer van ilyen alkalom, hogy se német, se orosz, se török, se tatár, csak rajtunk múlik, mit teszünk.

– Miért Barcs környékén indul a választáson?

– Itt van a Dráva, Európában az egyetlen folyó a Loire-on kívül, amely megmaradt ősszállapotban. Még mindig szabadon folyik, építi a szigeteket, változtatja a folyását és mindezzel létrehozott egy olyan állat- és növényvilágot, amely nemcsak Magyarországra, hanem az egész emberiség közös vagyonához tartozik. Most a folyónak ezen a szakaszán vízlépcsőt akarnak építeni. Mivel itt, az alföldön már nincs a víznek energiája, építenének hozzá egy kétezer hektár területű, tíz emelet magasságú tavat, és az itt felgyűlt víztömeget időnként leengednék, mint az angol WC-t. Ha ezt megcsinálják, tönkreteszik az élővilágot. A víz leengedése után szárazra került ikrákat megöli a nap, a gáttól nyugatra fekvő terület elmozsárosodik, kelet felé kiszárad a talaj, a tó pedig tele lesz

mérgező iszappal a Principális csatornán beérkező szennyvíz.

– Jó, de kell a villany az országnak és a munkalehetőség az építőknak.

– Az itt megtermelt energia kevesebb lenne, mint az ország jelenlegi igényének 0,2 százaléka. Arról nem is beszélve, hogy amíg mi ötször annyi energiát használunk fel egységnyi termék előállításához, mint a nyugati államok, addig nem erőműépítésre, hanem takarékoskodásra van szükség.

– De mi lesz az építőkkal?

– Tudomásul kell venniük, hogy Magyarországon véget ért a vízi energia felhasználásának lehetősége, ezért vagy külföldön vállalnak munkát, vagy átképzik magukat. Felháborodással láttam, hogy xerozzsal másolták át a bős–nagymarosi terveket a gyurgyuvác–barcsi vízlépcsőre. Ugyanazok a rajzok, csak a számokat javították ki. Az ilyen tervezés helyett jó lenne, ha rendszeren megtanulnák az árvízvédelmet, a szennyvíztisztítást, vagy végre az ország egészséges ivóvízellátásával törődnének. Ebben a megyében is harminchárom olyan település van, ahová zacskóban vagy tartályban kell a vizet hordani, pedig a Drávanak és a Murának közel félmillió köbméter lenne a kapacitása parti szűrőszutakból. Ennek a víznek egy részét, a nem is annyira távoli jövőben, Ausztriába lehetne exportálni. Persze, ehhez tisztítani kellene a folyókba ömlő szennyvizet, például azt, ami innen nem messze, Nagykanizsán biológiailag tisztítatlanul ömlik a Murába, s onnan a Drávába.

– Két éve Önök azt ígérték, hogy a bős–nagymarosi építkezés leállítását segítenek a helyreállításnál.

– A Nemzetközi Valutaalap és a Világbank illetékesi arról tájékoztattak bennünket, hogy hajlandók annyit elengedni az ország adósságából, amennyit befektetünk természetvédelemre. Erre már van precedens Costa Ricában és Brazíliában. Sajnos, a kormány elutasítja ezt a lehetőséget. Szerintük, ha igénybe vennék, akkor azt gondolnák rólunk, hogy nem vagyunk képesek a saját környezetünk védelmére, és ez sértené a nemzeti önértéket. Szerintem ez

türes szöveg, a valódi ok az a titkos minisztertanácsi határozat, amely szerint folytatnák az építkezést Bósnél és Dunakilitinél.

– Térjünk vissza a választókerületre. Milyen utat kellene választania az ott élőknek, hogy a gazdaság megerősödjön, de ez ne menjen a természet kárára?

– Legtöbb esélye a mezőgazdaságnak van arra, hogy betörjön a nyugati piacra, ez valószínűleg csak csomagolás, szállítás és szakértelem kérdése.

– No és pénz is kell hozzá.

– Remélem, hogy a vízlépcsőre szánt pénz egy részét meg tudjuk szerezni Somogyban. Ebből lehetne építeni kisgépgyárakat, csomagolót és szállító központokat. Ugyanakkor olyan szerződést kellene kötni a nyugati partnerekkel, amelyekben árengedményt adunk az induló tőkékért cserébe.

A másik fontos üzletág lehet a térségben a turizmus fellendítése. Ha megtisztítanánk néhány szennyvíztisztító segítségével a Drávát, akkor kitűnő szafari lehetőséggé válna. Az amerikaiak ezer mérföldet utaznak, hogy egy olyan rétitas lássanak, amilyen néhány napja a szemem előtt járt a násztancát. Lehetne itt fürödni, csónakázni, lovagolni, rossz idő esetén még a Balaton déli partjáról is idejöhötnének a vendégek. Végül nagy lehetőséget kínál a Dráva mint víziút. Barcstól ma is hajózható a Tisza irányában az év kétszáz napján. Itt a sok szállításra váró kavics, fa, mezőgazdasági termék, csak kikötőket kellene építeni, uszályokat kellene venni.

– Ön most honosította magát, de nem szüntette meg amerikai állampolgárságát, mint Király Béla.

– Igen, honosítva vagyok, van magyar útlevélem, személyazonossági igazolványom, így a szó legszorosabb értelmében kettős állampolgár lettem. Ennek részben érzelmi okai vannak – a gyermekeim továbbra is az Egyesült Államokban élnek, és rajtuk kívül is sok szál köt oda –, másrészt arra gondoltam, hogy így talán jobban figyelnek rám Amerikában. Talán egyszer elmondhatom Bush elnöknek, hogy most pótolhatja azt, amit Eisenhower nem tett meg. Akkor ő ezt úgy hallgatná, hogy egy amerikai mondja.

Györfly Árpád

Pálinkás a 301-es parcellában, Devcsics a Parlamentben, a kulcs a Pravdában van

(folytatás az 1. oldalról)

Devcsics Miklós állításai egy részét cáfolja – még mindig! – az a nyilatkozat, melyet 1989. X. 18-án budapesti keltezővel tett Pallavicini András:

„Alulírott Pallavicini András büntetőjogi felelősségem tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem meg: Devcsics Miklós nevével – aki társaival együtt édesapámat 1956 karácsonyának másnapján Rétságáról karhatalmistaként elvitte – először néhai édesapám perirataiban, a tanúk jegyzőkönyvi vallomásainál találkoztam, ahol Devcsics Miklós tanúvallomása gépelve, majd pedig saját kezű aláírásával megerősítve van ellátva.

Amennyiben a későbbiekben szükségessé válna esetleges hivatali eljárás során, úgy meghatalmazott ügyvédeknek is felmentést adok titoktartási kötelezettsége alól, aki rajtam kívül ugyancsak ismeri a perirátokat, és szintén találkozott abban Devcsics Miklós tanúvallomásával.

Ugyancsak eladom, hogy a mai napon, azaz 1989. október 18-án, az ügy hivatalos eladóját telefonon felhívta abból a célból, hogy tegye meg a

szükséges hivatalos intézkedéseket annak érdekében, hogy esetleg bármilyen érdektől vezérelve Devcsics Miklós tanúvallomása az ügy irataiból ne tűnhesse el.”

Nem sokkal később az ifjú Pallavicini már részletekkel is szolgált Devcsics Miklós tanúvallomásából...

„Karácsony másnapján, tehát december 26-án, miután jelszavakat mázoltunk Rétságban a faluban, elhatároztuk, hogy letartóztatjuk Pálinkást. Egy részeg karhatalmista elfecsegte, és Garami – Pálinkás parancsnoka – tudomására jutott, aki kért minket, hogy a botrány elkerülése végett csendben csináljuk. És Garami biztosított részünkre személygépkocsit, amivel Pálinkást elvittük Salgótarjánba.”

Kemény vádak, ám Devcsics Miklós továbbra is csak hallgat – a lényegről. Ezt akár úgy is felfoghatjuk: az állítások megfelelnek a valóságnak, Devcsics Miklós egyetért a személyét ért bírálatokkal. Avagy, ha nem is ért egyet, de nem talál benne cáfolandót!

Gáspár István Gábor

„Béna kacsza”
nem röpül
az Adriához

Gazdasági esély a regionális politika

A választási verseny – vagy harc? – során találkozunk a magyar történelemből más ismerős, a rendszerváltásoknál eddig mindig alkalmazott bünbakkereséssel, hallunk utcanévek megváltoztatásáról, a minap egy képviselőjelölt gyűlésén pedig még egy bizonyos Lajos bácsi kucsmájáról is sok szó esett. Véleményem szerint azonban jó lenne, ha a horizontunk kisé tágulna a helyi (megyei) elképzelésekkel komolyabb témákra vonatkozóan is. Szívesen hallanánk a pesti párt-élitek által összeállított jó, vagy kevésbé jó programok jó, vagy kevésbé jó felmondásán túl többet jelöltek elképzeléseiről, például a formálódó közép-európai együttműködésre vonatkozólag.

A következő években várhatóan a kelet-európai folyamatokat eddig legélénkebben támogató NSZK figyelmét és erejét lekötő az NDK konszolidálása. Magyar, és főleg nyugat-magyarországi szempontból rendkívüli előnyökkel járma ezért az Alpok-Adria Munkaközösség továbbfejlesztése, olasz, osztrák, szlovén, horvát, magyar, később csehszlovák együttműködés kialakítása – elsősorban gazdasági területen.

Az olaszok számtalan jelét adták a közép-európai régió kialakítására vonatkozó elképzeléseiknek. Az észak-olasz tartományok Európa legdinamikusabb gazdasági fejlődést felmutató területei Bajorország és Baden-Württemberg mellett.

Az Alpok-Adria Munkaközösséghez való csatlakozást az SZDSZ megyei szervezete javasolta a Veszprém megyei vezetéknek, amely azonban sajnos konkrét lépéseket nem tett az ügyben. Angolszáz hasonlattal élve: a hivatali adminisztráció „béna kacsza” módjára viselkedik az országos és önkormányzati választásokig.

Az Alpok-Adria Munkaközösség keretében egyre intenzívebben a megyék közötti közvetlen kapcsolatok. A legújabb fejlemény, hogy márciusban hazánkba érkezik Friuli-Giulia és Veneto tartományok delegációja tájékozódni: van-e igény a struktúraváltás következtében felszabaduló munkaerőfelesleg olaszországi foglalkoztatására. Az észak-olasz tartományok vállalatainak egy része máris kész lenne fogadni meghatározott időre mintegy három ezer szakmunkást és technikust hazánkból. A Veszprém megyei vezetéknek, amely évek óta aggódik a munkahelyek megszüntetése miatt, végre már célszerű lenne valamit tennie is az észak-olasz tartományokkal történő kapcsolatkialakítás érdekében. Több dunántúli megye e téren már jóval előtűnik jár...

Persze, ehhez is már, új gondolkodásra lenne szükség. „1990-ben végre a gazdaságpolitikában is új utakat kellene követni. Középpontba a szerkezetváltás és a vállalkozások élénkítését kell állítani – számítva arra, hogy ha ezek valóban beindulnak, akkor koncentrált területi, gazdasági és társadal-

mi feszültségek lépnek fel. Válságagazatok és a földrajzilag koncentráltó válságövezetek egész társadalmi rétegeket vehetnek a munkanélküliség, a jövedelemcsökkenés bizonytalan lét-helyzetébe. Ha nincs erős vállalkozás-élénkítő program, akkor ez akár több száz ezres állandósuló munkanélküliségben jelenhet meg. Ráadásul az infrastruktúrális fejletlenség miatt erős az aktív népesség területi megkötöttsége: sem munkahely, sem új lakás nem várja a munkaerőt, ha egyik városból a másikba kíván áttelepelni.” (Matolcsy, 1989.)

Többször elhangzott, hogy az őszi önkormányzati választások legalább olyan fontosak lesznek, mint a jelenlegi parlamenti választások. A demokrácia azt is jelenti, hogy működésében a különböző társadalmi helyzetben lévő csoportok politikai érdekérvényesítésük és érdekegyeztetésük során már kialakult, bevált technikákat alkalmaznak. Az AER (az Európai Régiók Tanácsa) több, mint 150 tagjával (ezek tartományok és megyék) nagy tapasztalatokkal rendelkezik arról, hogyan működnek az önkormányzatok a többpártrendszerű demokráciákban. Ideje meghaladnunk legújabb kori államszervezési eltévelyedésünket, mely szerint a megyék csak a központi akarat továbbítására és az országos tervek helyi lebontására szolgáltak. Az AER képviselői az elmúlt időszakban megtartott budapesti tanácskozásukon felajánlották, hogy pályázat útján támo-

gatni kívánják anyagilag is több magyarországi település önkormányzatának kialakítását. Íme, ismét egy lehetőség...

Több dunántúli megye ugyancsak kérte felvételét az AER tagjai sorába. Úgy gondolom, nem kell különösebb politikai éleslátás annak felismerésére, hogy Veszprém megye számára előnyös lenne az AER-be történő mielőbbi belépés.

Az újságíró itt tartozik annak bevalóságával, hogy az eddig olvasottak nem saját szellemi teljesítményének termékei. Egy veszprémi vállalkozó, Gál Zoltán keresett meg e cikk nyers fogalmazványával. Elmondta: tart tőle, hogy választási kortesfogásként értelmezik színre lépését, hiszen sokan ismerik, mint az SZDSZ aktív tagját. Véleményének kifejtésével azonban nem egyik, vagy másik pártot kívánja segíteni, hanem valamennyi párt figyelmét fel akarja hívni az általa fontosnak vélt kérdések háttérbe szorulásának veszélyére. Azt mondja: – Figyelmeztetni szeretném a (Német Lászlóval szólva) „új pozícióba törő embereket” a szűk pártterdek felett álló helyi, megyei és országos érdekek felismerésére és a szükséges szintézis elvégzésére.

S mert aggodalmait osztjuk, véleményével egyetértünk, rendelkezésére bocsátottuk lapunk hasábjait.

L. Gy. G.

Döcögő együttműködés

Hiába várták vasárnap délelőtt Baráth Etelét a Balaton-parti Tanácsok Szövetségének közgyűlésén Almádban, a kormánybiztos munkatársai két nappal előbb lemondták a programot, mondván, inkább ők várnak információt a balatoni tanácsoktól a világiállással kapcsolatos terveikről. Rosta Sándor, a BIB főtitkára viszont megérkezett. Ismertette az intézőbizottság döntését az idei százhetvenmillió forintos fejlesztési alap felosztásáról, és bejelentette, hogy elnökségük döntése alapján mindig kikérlik a balatoni szövetség véleményét a pénz felosztásáról. Most is így történt. A szövetség elnöksége február 17-én kapta meg a tervezetet a BIB-től, azzal a felszólítással, hogy 26-ig várják a választ. Mivel ilyen kérdésekben csak a szövetség közgyűlése dönthet – amelyet ennyi idő alatt nem lehet összehívni –, az érdemi állásfoglalás elmaradt. Nem teljesült Rosta Sándornak az az októberi ígérete, hogy a három balatoni megye egy-egy parti tanácsának képviselőjét beveszik a BIB elnökségébe. A szervezet átalakítását a helyhatósági választások után akarják csak elvégezni.

A közgyűlés végül is eredményesen zárult. A résztvevők levelet fogalmaztak a miniszterelnök-helyettesnek és a kereskedelmi miniszternek, hogy akadályozzák meg az állami támogatással épített Balaton-parti boltok kiürítését és más célra való felhasználását. Ugyancsak levélben fordulnak a közlekedési, hírközlési és építésügyi miniszterhez, hogy helyesbítse a sajátban megjelölt téves információt az építési tilalmak feloldásáról, és végre valóban tegyenek valamit az évek óta terebélyesedő probléma megoldásáért.

-ffy-

Pénzt, de sokat!

A jövőben megkísérelünk átfogó képet adni a kisvállalkozások forráslehetőségeiről. Ezúttal három újdonságot mutatunk be, ki-ké csemegézzon közülük igényei, no meg lehetőségei szerint.

Ötszázmillió márkás hitelkeret

Megállapodást kötött az MNB egy bajor és egy baden-württembergi bankkonzorciummal. A hitelek az Investcenter Külföldi Beruházásokat Ösztönző Irodájában lehet pályázni. A hitel rendkívül olcsó, az összköltség várhatóan nem haladja meg a 11–12 százalékot.

Az olcsó pénznek csak egy baja van. Mind a nyugatnémetek, mind pedig az MNB szigorú feltételekhez köti a hozzájárulást. A két tartomány természetesen saját szűk hazája gazdálkodói hasznára akar válni, így a hitelekért elsősorban azok a vállalkozások pályázhatnak, amelyek bajor–magyar, vagy baden-württembergi–magyar vegyes vállalatként most kezdenek, vagy e hitel által szándékoznak fellendíteni az üzletüket. A vegyes vállalat német tagja e két tartomány valamelyikében kell, hogy gazdálkodjon, mi több, a hitelt is e két helyen, de mindenképpen az NSZK-ban kell elkölteni anyagokra, beruházásra.

A viszonylag kis igényűek ne is pályázzanak! A felvehető hitelösszeg minimuma ugyanis 2 millió, maximuma pedig 20 millió márka. Ezenkívül a vállalat hiteligénye nem haladhatja meg a saját tőke kétszeresét. A nagyon kicsik tehát levele kiesnek az esélyesek sorából. Az MNB, mint a devizahitelek esetében szokta, ragaszkodik a devizamérleg elkészítéséhez, de elfogadja az importkiváltó tételeket is. Ha valaki mindezeknek a szigorú feltételeknek megfelel, sokkal könnyebb dolga lesz, mint a világbanki hitelpályázat esetében. A pályázat elkészítése ugyanis nem igényel nyugati könyvvizsgáló képesítést.

A hitelkerelmet a saját számlavezető kereskedelmi bankon keresztül célszerű benyújtani. A devizahitel-kérelm esetén a jóváhagyott projekt érté-

kének, illetve az importnak a 100 százalékat hitelezik meg. Lehetőség van a hitelt forintban is igénybe venni. A devizahitel futamideje 9 év, két év türelmi idővel. A pályázatokat március 31-ig lehet benyújtani. A hitel két évig lehívható.

Kisvállalkozás Fejlesztési Alapítvány

Sokáig váratott magára. Végül is az eredetileg tervezett 30 millió forinttal szemben 24 millió forintos alaptőkével létrejött. Az alapítók, minisztériumok, országos hatáskörű szervek, vállalkozói érdekképviseletek, bankok és a Nemzetközi Menedzser Központ arra számítanak, hogy az alapítványhoz nem sokára csatlakozni fognak külföldi alapítványok is. Főleg a Bush elnök által beígért támogatás elnyerésében reménykednek.

Az alapítványhoz bármilyen nemzetiségű természetes és jogi személy csatlakozhat. Az alapítvány felhasználásával a 9 tagú kuratórium dönt. Az összeg egyelőre nem elegendő mérés céljaik valóra váltásához. Messze van még az az idő, amikor hozzá lehet fogni a hazai inkubátorházakat kiépítéséhez. Ebből az összegből pénzügyi támogatásra sem telik. (Az alapítvány a támogatandó kört a 60 fő alatti vállalkozásokban jelölte meg.) A kormány által beígért több milliárd forintos állami támogatás egy jókora szeletet is szükséges lenne ahhoz, hogy az alapítvány vállalkozástámogató intézményeket hozzon létre és működtessen.

Amíg az alapítvány kibővíti, a következő feladatokat vállalja fel: elsősorban tanácsadással áll a vállalkozók rendelkezésére, információ- és kapcsolatközvetítéssel foglalkozik; tanfolyamokat, előadásokat szervez külföldi vendégladók közreműködésével, segít a hitelhez jutásban. Az alapítvány székhelye előreláthatóan a Közgazdaságtudományi Egyetem lesz, körülbelül áprilistól kezdi meg működését.

Végő búcsú a fosztogatva osztogatástól?

Előző számunkban beszélgetést kezdtünk dr. Várfalvi István közgazdással a megyei tanács változó gazdasági szerepéről. A mai, befejező részben a központi, illetve térségi intézmények fenntartásáról, fejlesztéséről lesz szó, nem tagadva, hogy ezek működtetése nemcsak pénzügyi probléma.

– Milyen pénz maradt még a megye kezében az átmenetet szolgáló alapon és a céltámogatásokon kívül?

– Egy-egy megyében különböző térségi feladatokat ellátó intézmények működnek. Ezek egy részét közvetlenül a megyei tanács működteti – például a szociális otthonokat, a kórházak egy részét, a nevelő otthonokat – mások fenntartója lehet városi tanács, de akár község is, ide tartoznak a városi kórházak, a középiskolák. A működtetéssel nincs probléma, hisz az a tanács kapja a támogatást, amelyek az intézmény fenntartója. Nem ilyen egyszerű a helyzet, ha a felsorolt intézmények fejlesztéséről vagy új intézmény építéséről van szó. Gondolom, azt senki sem várja el egy városi tanácstól, hogy az állandó lakosok után kapott pénzből kollégiumot építsen a vidéki gyerekeknek, vagy bővítsen a középiskolát, amely a helybeli gyermekeknek ma is elég nagy lenne.

– Többen úgy vélik, hogy ehhez nem kell megye, elég lenne, ha az érintett települések tanácsai összeadnák a szükséges pénzt.

II. rész

– Én ezt nagyon jó szándékú, de ugyanakkor naiv elképzelésnek tartom, mivel ha meg is valósulna, felesleges konfliktusokat teremtene a településeken belül, illetve a települések között. Előállhatna például olyan helyzet, hogy dönteni kellene egy falunak a vízmű és a középiskolai férőhely bővítése között. Valószínű, hogy egy ilyen helyzetben a napi érdek lenne mindig az erősebb.

– Szó volt az előbb a megyei tanács közvetlen fenntartásában működő intézményekről is. Melyek tartoznak ide?

– Ezek két típusba sorolhatók. Az egyikbe azok tartoznak, amelyek mutatókkal is mérhető lakossági szolgáltatást látnak el. Ilyenek a szociális otthonok, a nevelőotthonok, a gyermek- és ifjúságvédelem, a színház. A feladatok másik része inkább a területi szakigazgatáshoz sorolható, az ide tartozó intézmények működése kevésbé mérhető mutatószámokkal. Ehhez a csoporthoz 13-14 intézménytípus tartozik a szűken vett igazgatástól a megyei művelődési központig vagy a tűzoltóságig. Amíg megye lesz, ezen feladatok egy része jelentkezni fog, gondolok a Kőjára, az illetékhivatalra, a levéltárra vagy az előbb már említett tűzoltóságra. Persze vannak olyan in-

tézmények, amelyeknek létjogosultsága vagy jelenlegi formája vitatható. A sajtót figyelve sorolhatom itt a megyei múzeumi igazgatóságot, a megyei könyvtárat, művelődési központot, pedagógiai intézetet. De ez nem pénzügyi kérdés, jövőjüket szakmai vitáknak kell tisztázni.

– Mennyire alku tárgya a megyei fenntartású intézményekre jutó pénz?

– Az első csoportba tartozók normatív alapon kapják a támogatást, például a gondozott gyermek vagy a színházi nézőszám alapján. Mivel a második csoport intézményeinél így nem mérhető a teljesítmény, a megye a népesség alapján kap pénzt ezek működtetéséhez.

– Sokan úgy vélik, nincs szükség a megyére, Ön – aki belülről nézi – hogyan látja ezt a kérdést?

– A jelenlegi valóban meg kellene szüntetni, de helyette kell egy másik, egy jobb. Olyan megyére van szükség, amelyik nem foglalkozik alapellátással, amelyik nem „lead jogosítványokat”, hanem ellát olyan feladatokat, amelyekről a helyi tanácsok önként lemondtak, mert egyedül nem képesek a megoldására. Ez az új költségvetési szisztéma egy nagy lépés az új megye felé, még akkor is, ha bevezetése kicsit korán jött.

Gy. Á.

Robbanás – szeméttelen

Nemrégiben az angliai Derbyshire-ben metánrobbanás döntött romba egy lakóházat. A metán egy szeméttelen, a levegőtől elzárva, gyorsan szaporodó anaerob baktériumok életműködésének a melléktermékeként keletkezett. Egy ház csatornája mentén eljutott annak földszinti padlója alá, majd ott a levegővel robbanóelegyet alkotott, amikor elérte a központi fűtés gázégőjét, berobbant.

A brit környezetvédelmi felügyelőség szerint az országban ma is működő négyezer szemettelepnek 60 százaléka, míg a már lezártaknak a háromnegyede fenyegeti ugyanezen ok miatt a környezetet. Ezért a helyi hatóságok most a szeméttelpek szigorúbb ellenőrzését írják elő.

Gazdaságpolitikai rovatunkat szponzorálja az M&M Szoftverház Kft.

igaz, hogy akkor extraprofitra lehet szert tenni. Vagy az összes befektetett tőkét elbukni.

A magyar adózási és szabályozási környezetben a jelenlegi jogszabályok nem adnak arra lehetőséget, hogy évenként át csödbe jutás nélkül a tevékenység után ne számoljanak el nyereséget.

A kockázati tőkebefektető társaság számít a PM azon ígéretére, miszerint még ez év elején megalkotják a kockázati tőke működésének jogszabályi feltételeit. Sőt még abban is reménykednek, hogy esetleg preferenciákat is kap a kockázatos tőke, mivelhogy a műszaki fejlesztés felgyorsítása népgazdaságunk elemi érdeke.

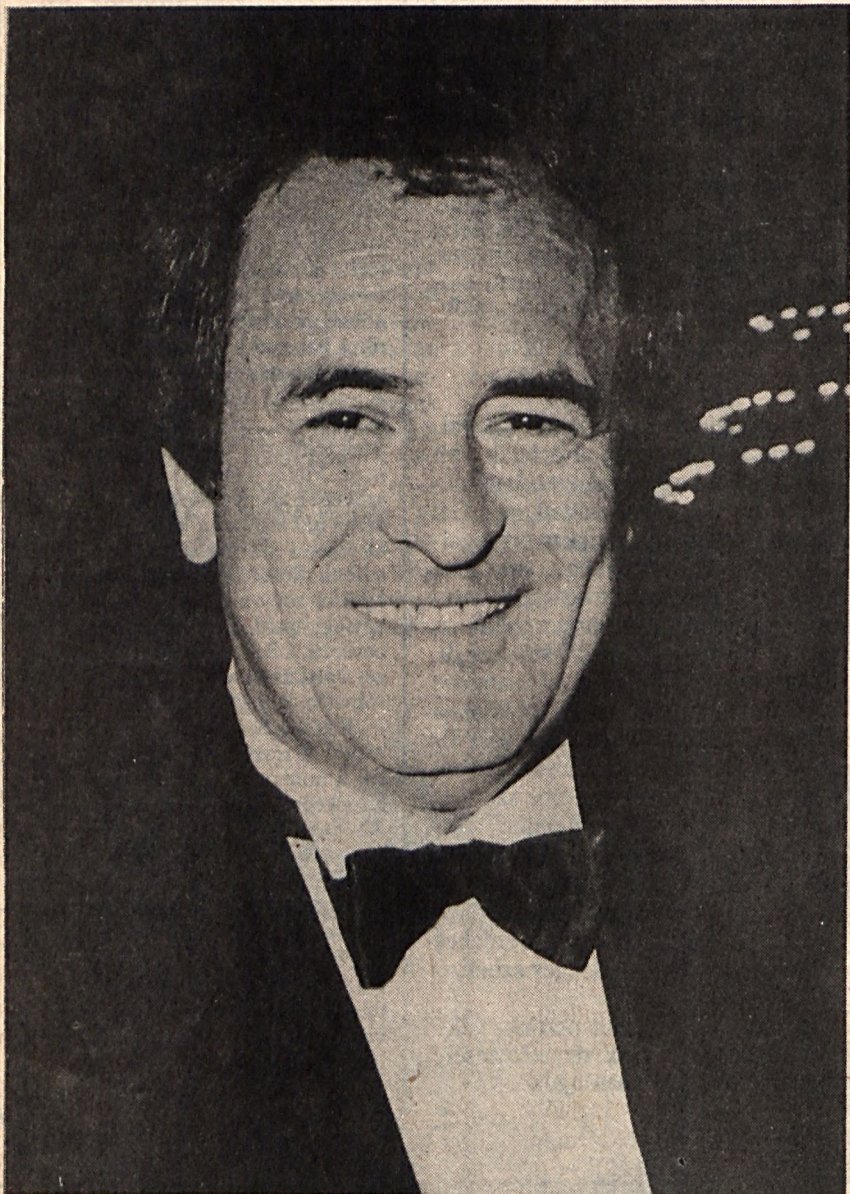
A kockázati tőkebefektető társaság tehát az üzlethez, a szellemi tőkéhez társul pénzzel.

Kockázati tőkebefektető társaság
Alaptőkéje 230 millió forint. Az OMFB, az Állami Fejlesztési Intézet és az Investbank kissé megelőzték a korukat, és a kockázati tőkét megágyazó jogszabályi háttér nélkül, ennek rövid időn belüli megszületésében bízva, Multinova névvel létrehozták a társaságot. A kockázati tőkebefektető társaság abban különbözik az egyszerű befektető társaságotól, hogy azokat az új ötleteket, ígéretes témákat karolja fel, amelyek mögött semmiféle garancia, tőke nincs, felvállalja a műszaki fejlesztést, és az innovációs lánc minden fázisának pénzügyi feltételeit.

A kockázati tőkebefektető társaság hosszú időn át csak befektet, s pénzt csak akkor vonja ki, ha az innováció végére ért, az üzlet sínre került. Addig azonban átlagosan 6–8 év is eltelik,

Egy születésnap elé

BERTOLUCCI KÖSZÖNTÉSE

Bernardo Bertolucci korát tekintve a filmvilág rendezőinek középgenerációjához tartozik. Hiszen március 16-án ünnepli 50. születésnapját. Munkásságának jelentőségét, széles skáláját tekintve bizvást mondhatni, hogy az élvonalba tartozik.

Parmában született, mint az ismert

író és filmkritikus, Attilio Bertolucci fia. Pályáját újságíróként kezdte, aztán versírással próbálkozott, majd rövidfilmeket készített. 1962-ben lett Pier Paolo Pasolini asszisztense. Pasolini írta Bertolucci első önálló *A halál* című filmjének a forgatókönyvét. Második filmje, az 1964-ben készült *A forrada-*

lom előtt új irányt jelentett az olasz film történetében. Ebben és az azt követőkben is a fasizmussal foglalkozott. A forradalom előtt Cannes-ban elnyerte a kritikusok díját. 1969-ben készült Alberto Moravia írásából *A megalkuvó*, amelynek hőse a fasiszta érában csinált karriert. *A Pókstratégia* (1970) a mítosszal és az árulással foglalkozott.

Nagy vihart kavart az 1972-ben készült filmje, *Az utolsó tangó Párizsban*, amelyet nálunk csak sokéves késéssel mutattak be. Alkotói munkásságának egyik csúcsa a *Huszdik század*, amelyet francia-olasz-NSZK közös produkcióban valósított meg 1976-ban. Ebben az olasz történelem 50 évét dolgozta fel, középpontjában két család történetével, 1900-tól a fasizmus bukásáig.

Moravia és Pasolini progresszív csoportjának tagjaként a 60-as években számos esszét írt, és sok játékfilmnek volt a társszerzője.

Legutóbbi nálunk bemutatott filmje *Az utolsó császár*, amely ugyancsak elentétes kritikai visszhangot váltott ki, de minden kétséget kizáróan monumentális alkotás, amely kilenc Oscar-díjat kapott.

Filmjeiben új csillagokat fedezett fel, és neves színészeknek adott nagy szereplehetőséget. *Az utolsó tangó*ban az akkor még ismeretlen Maria Schneidert láthattuk Marlon Brando oldalán. A *Huszdik század*ban a többi között Gérard Depardieu, Robert de Niro, Donald Sutherland játszotta a főbb szerepeket. A megalkuvó sztárja Jean-Louis Trintignant és Stefania Sandrelli volt. *Az utolsó császár*ban érdekes szerepet bízott Peter O'Toolé-ra.

Az ötvenéves – fiatal – Bertolucci remélhetőleg még sok remekművel örvendeztetni meg a filmjeit mindig érdeklődéssel váró közönséget.

(erdős)

Baka István

Mágikus szonettek

Pierre de Lorraine (1649–1721) nyomán

1.

Végy egy palackot, tedd belé a rózsamagjának eleven kivonatát,
hamvaszd el, aztán hűvös harmatát
egy nyári éjnek gyűjtsd a lombikodba,

s párold le, majd a hamuból kivont sót
a harmat párlatával összegyűrd,
zúzott üveggel, bóraxszal bedugd
s gőzölgő lótrágyára tedd a flasket,

hagyd ott egy hónapig, amíg megérik!
S ha duzzadón a kocsonyás anyag
feszíti már a szűk üvegfalat,

sikerrel jártál – napsugár ha éri,
palackodban, dús szirmokkal tele,
megjelenik a rózsaszelleme.

2.

Végy egy palackot: önmagad, s beléje
tedd napjaid élő kivonatát,
hamvaszd el, aztán súlyos harmatát
pergesse rá kihűlt szerelmed éje,

párold le, majd a hamuból kivont szót
az emlék párlatával összegyűrd,
az öncsalás bóraxával bedugd
az enszennyedő gőzölgő fiasket,

s feledd egy hónapig, amíg megérik!
S ha duzzadón a dült emlékezet
már szűkül és feszíti lényedet,

sikerrel jártál – napsugár ha érint,
elmédben, metaforákkal tele,
megjelenik a líra szelleme.

Kinyitom a térképet, megnézem azt a hatalmas országot. Már nem sokáig fogjuk ilyennek látni. A világ hatodrésze, verték a fejünkbe az iskolában. 1917-ig a „népek börtöne”, utána a „népek hazája”. Vagy mindig az előbbi...?

Úgy nőtünk fel, hogy azt az államot örökkévalónak hittük. Hiszen ki dönthette volna meg azt, ami képes volt szembenállni az igazi nagyhatalmakkal is? Szánakozva mosolyogtunk azokon, akik agyaglábú óriásnak nevezték. Nem is álmodhattuk, hogy egykor maga a nép feszíti szét börtönfalait. Belülről – „idegen ügynökök”, „ideológiai fellázítók” és hadseregek segítségével nélkül. Az a nép, amelyről azt hittük: sok rabnemzedék után már nem is ismeri az önálló döntést, a szabad akarat örömét és erejét.

Az Eurázsiai Nagy Vörös Folt, miután hetvenvalahány évig győzött a világot, most szétesni készül. Szokjunk hozzá a gondolathoz. Sőt, próbáljuk meg előrelátni, hogyan fog ez lezajlani és mennyire érint majd bennünket?

Máris nyilvánvaló, hogy az egykor aljas és véres módon elfoglalt három balti állam hamarosan visszanyeri függetlenségét. Nem ártana, ha a magyar diplomácia ilyen-olyan csatormákon és személyes érintkezéseken révén már ma helyezkedne ebben a térségben. Később ott meg fogják becsülni, hogy idejében jeleztük együttérzésünket és egyetértésünket jogos törekvéseikkel.

Attól kezdve a Nagy Vörös Foltnak egy keskeny kijárata lesz a Balti-tengerre, Leningrádnál.

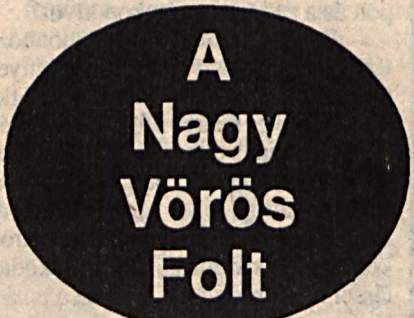
A következő lépésben leválnak a kaukázusi köztársaságok, hogy végre igazi köztársaságokká lehessenek. Kár, hogy a folyamat közben és utána is az azerik, örmények és talán grúzok legnagyobb gondja az egymás ellen viselt háború lesz. Ez komoly hiba, hisz többre mennének már most is, ha min-

den erejükkel – sőt, közös erejükkel! – az ötlet évszázadok óta sanyargató nagy szomszéd nyomását csökkentenék. Az iszlám világ nyomása is igen nagy, sőt egyre növekszik majd. A déli végeken óhatatlanul a felbomlás egyik sugallója, szorgalmazója lesz Irán, sőt Afganisztán is. Üzbegisztán, Türkmenisztán és Tadzsisztán lesznek a következők. Az oroszul nem beszélő, az ateista tanokat mindig is visszautasító, száz éve csak kizsákmányolt nem orosz ázsiaiak előbb ugyan összekapnak egymással területeken, nyersanyagbázisokon, energiatermelő telepeken, majd lassan elcsitulnak a közép-ázsiai ellentétek.

Ez lesz az a pont – valamikor 1995-96 táján – amikor a mostani tizenhatból már kilenc „köztársaság” (mind a birodalom peremén) leválik, letöredezik, elszakad. Miközben ezek a folyamatok zajlanak, a kirgizek sem fogják tétlenül nézni az eseményeket. Velük egyidőben megerősödik az egykori volgai németek és krími tatárok már régóta tapasztalt nyugtalansága. A Fekete-tenger, a Kaspi-tenger és az Altáj-vidék... Aki járt már Szamarkand és Irkutszk között, tudja: igazából itt igen kicsi az orosz befolyás. A kilencvenes évek közepén és végén lesz még harc Burjátöldön, a Cserszkij-hegységben és sokfelé a távol-keleti vidékeken.

A Moszkvától nagyon távol eső, de mindig orosz domináció alatti területek sokáig haboznak majd. A ritkán lakott, ám de nyersanyagokban igen gazdag vidékeken hol ilyen, hol olyan hatalom erősödik meg és bukik el. Ide menekülnek majd azok az (orosz) erők, amelyek ma csak az egy párt, az abszolút állami domináció talaján tudják elképzelni a politikai rendszert. A kilencvenes évek második felében ők még nagy erőt képviselnek majd, de fokozatosan elvesztik befolyásukat.

Európából nézve a legfontosabbak mégis az Uralon inneni események

lesznek. Az orosz „föderáció”, amely a Szovjetunió jelenlegi északi és északnyugati területein jön majd létre a kilencvenes években, sok véres esemény után megalakul ugyan, de igen törékeny lesz és így szétesik. A fehér-oroszok (beloruszok) és az ukránok máris mozgolódnak kezdtek, és több okból is nekik van a legtöbb esélyük arra, hogy aránylag kis áldozatok árán elhagyhassák a süllyedő hajót. Elég gazdagok ahhoz, hogy az elszakadást ne vérevel, harccal kelljen megváltaniok. Számmunkra különösen fontos Ukrajna, ez az ország Euráziában az egyik leghatalmasabb lesz 2000 körül. Ipara, energiabázisai, mezőgazdasága, hozzáférhetősége a Fekete-tengeren át a világkereskedelemben, nyersanyagai révén ez lesz az igazi és kétségtelenül legfejlettebb utódállam. Ismét felhívom a figyelmet arra, hogy már most kapcsolatba kellene lépünk a szeparatista ukrán mozgalmakkal – vagyis a leendő vezetőkkel. Már csak a majdani szomszédi viszony és a kárpátjai magyarság helyzete érdekében is.

Mi marad az oroszoknak? Területileg ugyan a mai Vörös Folt hatvan százaléka, de ezek korántsem lesznek a legjobb, leginkább hasznosítható vidékek. Furcsa paradoxon: amikor majd választani kell (ha egyáltalán lehet), sok orosz szívesen maradna a kialakuló „idegen” köztársaságok területén, ottani polgárnak. Ettől függetlenül, az őket övező bizalmatlanság, sőt gyűlö-

let miatt elmennek majd. Az oroszok kénytelenek lesznek belakni Szipéria olyan tájait is, amelyeket eddig nem kedveltek, vagy ahol másokat – pl. rabokat – dolgoztattak. Mellesleg ezeken az „orosz” területeken is kialakulhatnak még egyéb, kezdetben gyengébb államok, valószínűleg „föderatív” alapon az oroszokkal. A finneknek vissza kell kapniok az ország elrabolt másik felét, Karéliát.

Legalább ilyen fontos, mi lesz az ország hatalmának alapjait képező erőket? Az ipar szétdarabolódik, egyes területeken maradnak a nyersanyagbázisok, másutt a feldolgozó üzemek. Itt az energia, ott a felhasználók, már egy vagy két másik országhatár mögött. Ott gyártják a félkész árut, de már nincs hol feldolgozni őket késztermékké. A mezőgazdasági piacok is összekuszálódnak. De ez nem lehet valós akadály; Európában, különösen annak keleti felében mindkét világháború után lejátszódott ugyanez a zűrzavaros folyamat, mégis kialakult később egy új gazdasági, közlekedési, infrastrukturális stb. rend. És ez működik. A Nagy Vörös Folt helyén létrejövő kéttucatnyi államban is működni fog.

A fegyverek elosztása – bár kezdetben ezen a téren lesznek a legnagyobb konfliktusok, sőt véres összecsapások is – sem lesz megoldhatatlan kérdés. A fejlődés a békés, de kisebb, katonailag gyengébb országok felé mutat; ugyanez Nyugaton is lezajlik majd, ha megszűnik az állandó keleti fenyegetés. Az atomfegyvereket valószínűleg nemzetközi ellenőrzés mellett semmisítik meg, cserébe sok hasonló nyugati fegyverrel együtt.

A folyamat, amelyet itt leírtam, nem tartozik a teljesíthetetlen vágyalmok közé. Inkább szükségszerű, no és már el is kezdődött. A történelmi igazságtétel is azt kívánja, hogy ez a mesterséges, csak az erőszakon alapuló emberellenes konglomerátum szűnjön

meg létezni. 1917 óta Európa összes baját a kétszáz részeseg tengeresszel végrehajtott Lenin-puccs okozta (amely nem a cárok uralmát, hanem az éppenhogy kialakuló polgári demokráciát törte ketté!). A létrejött szovjet birodalom egymás után kebelezte be az ellenálló népeket (Kaukázus), átadta a „forradalom” gránátjait Európába is (Magyarország, Lengyelország, Németország, Spanyolország...); később éppen a tőle való rettegetés ültette trónjaira Mussolinit és Hitlert. A hét évtizedes szörnyű rémuralomról nem kell most szót ejteni; annál inkább arról, hogy a termonukleáris fegyverek korában kizárólag a Nagy Vörös Folt fenyegette a világbékét, állandó fegyverkezése és nem is titkolt akciói miatt kellett fegyverkeznie a szabad világnak. Így hát miatta haltak éhen sok százmillióan, talán milliárdan is a harmadik világban. Ha a Vörös Folt megszűnik létezni, a világ fellélegzik és már csak egy gondja marad: hogyan juttassa hasonló sorsra a világ legnagyobb börtönét, a szintén népek százait elnyomó Kínát? És aztán jöhet a Kánaán.

A térkép tehát meg fog változni – még ha nem is tetszik a malomkerék nagyságú sapkát viselő kövér tábornokoknak. Eljön az idő, amikor nekik is választaniuk kell. Hol lesz a hazájuk, és annak mi lesz a sorsa, a neve? Ukrán Köztársaság? Szabad Tadzsisztán? Kirgiz Demokratikus Köztársaság? Csukcs-Szahalinia? Szabad Szipéria?

Természetes folyamat ez, ismétlem. Minden birodalom sorsa játszódik le szemünk előtt, ismét. Az olyan birodalmaké, amelyek nem lakóinak szabad akaratából lettek azzá, amik. Az Eurázsiai Nagy Vörös Folt hús vagy több kisebb foltú alakul, és mi fellélegzünk majd.

Megkérdeztük a rendezőt:

Mi újat nyújt a Szinyei Merse-kiállítás?

Nagyszabású, a teljes életművet felölelő, rajzokkal, dokumentumokkal kiegészített tárlat nyílt a Magyar Nemzeti Galériában *Szinyei Merse Pál és köre* címmel.

– Vajon tud-e nekünk újat mondani, hagyományos Szinyei Merse ké-

pünkön változtatni egy ilyen kiállítás? – A kérdésre Szinyei Merse Anna, a mester dédunokája, a kiállítás rendezője, koncepcióját kifejtve adja meg a választ.

– Monográfikus kiállítást rendeztem, a korba és környezetbe helyezve

a festő életművét, amelyet nem nagy számú, de jelentős művek képviselnek. A Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán 30 Szinyei Merse-kép van, a raktárakban ugyanennyi. A Galéria tulajdonából 50 kiemelkedő kép reprezentálja a nemzeti gyűjteményt e kiállításon. A további ötven festmény a kiscelli, a győri, a szegedi, a miskolci múzeum gyűjteményéből, külföldről és magángyűjteményekből érkezett.

Szerencsére a Galéria tulajdonában sok Szinyei Merse-rajz van, amelyek új szempontokkal gazdagíthatják a kutatást. E rajzok, vázlatok híven kísérik a műalkotás keletkezési folyamatát, különösen a fiatalkori műveknél. Mert ahogy Szinyei Merse Pál festészete éretté válik, egyre kevesebb a rajz, biztos kézzel nyúl mindjárt a vászonhoz, festékhez.

– Miért Szinyei Merse és köre a cím?

– Azért, hogy helyet kapjanak mestereinek, tanárainak, festőbarátainak olyan művei, amelyek barátságukból, közös élményeikből, olykor művészi egymásra találásukból születtek. Így került a falakra a nagyváradi Mezey Lajos képe, akitől gimnazista korában tanult festeni. Müncheni tanárának, Pilotynak, tanulóársának Gabriel Maxnak, barátjának Böcklinnek egy-egy festménye. A festői rokonság révén vannak itt a barbizoniak, vagy Ferenczy Károly munkái.

– Szinyei Merse Pálnak, aki kétségkívül legnagyobb festőnk egyike, ez a mostani mindössze a negyedik önálló kiállítása.

– Valóban. Az első önálló kiállítás

A hinta (1869)

lehetősége is csak 1905-ben, hatvanéves korában adatott meg neki. Bár azt a kiállítást az 1896-os, millenniumi országos kiállítás aratott elsőpró sikerre óta tervezték. Aztán 1912-ben az Ernst Múzeumban, s legutóbb 1948-ban a Szépművészeti Múzeumban volt Szinyei Merse Pál-kiállítás (a háború miatt három évvel megkéssve, a művész születésének centenáriuma). Ez a mostani minden eddigi kiállításnál teljesebb. Sikertől eltűntnek hitt, lapangó műveket megtalálunk, sikerült külföldi gyűjteményekben lévő képeit kölcsönöznünk (de még mindig sok az ismeretlen helyen tartózkodó mű, a jelentősek közül is).

– A festményeket, rajzokat gazdag dokumentumanyag kíséri. Mik ezek?

– Képviselői szereplésének, főiskola-igazgatói tevékenységének iratai, levelezésének egy része. E családi, baráti, hivatalos és külföldi levelezésekből fény derül festői hitvallására, módszereire, személyes ambícióira, lényének rezdüléseire. És itt vannak hazai és külföldi díjai, kitüntetései, arany- és ezüstérmek. Mert ha ugyan későn is, évtizedes meg nem értés, mellőztetés után, de megtört a jég és Szinyei Merse Pált ünnepelték az ország, mesterének kiáltotta ki az ifjú festőnemzedék.

(Kádár Márta)

Lilaruhás nő (1874)

Bartók-tánckompozíciók Miskolcon

A Miskolci Nemzeti Színház utolsó bemutatója Kornis Mihály Környarja volt. Kicsit profánul szólva az ő témáját, azaz a Férfi és a Nő viszonyát, héjanaszát dolgozta fel, írta és rendezte Balázs Béla, Lengyel Menyhért és Bartók nyomán M. Kecskés András. A maga nemében merész vállalkozás ez egy olyan városban, ahol ennek a mozgás-pantomim kultúrának nincs hagyománya. A miskolci közönség lelkesen és hálásan fogadta a (március 2-i) bemutatót.

A Kékszakkallú herceg várával valósgos „fordítói” munkát végzett M. Kecskés, amikor a herceg és Judit rejtélyes-misztikus történetét átültette a mozgás nyelvére. Varga György díszletei egyszerre stílizáltak és konkrétak. Lehulló leplek jelzik a kitárolt ajtókat, fényeffektusok húzzák alá a zenei jelentést. (A lemezfelvételen Samuel Ramey, Marton Éva, Virágh András – orgona, a Magyar Rádió és Televízió Női Kara, a Magyar Állami Hangversenyzenekar működik közre Fischer Ádám vezényletével. A két táncos: M. Kecskés András és Tóth Zsuzsanna szinte a lehetetlenre vállalkozik, amikor a két lélek: a Férfi és a Nő belső történéseit kívánja mozgásával megéleveníteni. A zene és az énekhang (elvégre operáról van szó) mellett sem érezzük fölöslegesnek a pantomimot, a táncot, mert mintegy értelmezi a látvány Bartókot, Judit és a herceg kapcsolatának tragikumát. (A régi asszonyokat Farkas Szilvia, Viskovics Krisztina és Magyar Tünde, az udvari bolondot Guzi Emese jeleníti meg.)

Kicsit átdolgozta, modernebbre formálta M. Kecskés A csodálatos mandarint. Apacsok helyett maffiózók kényszerítik a lányt, gyilkolják meg a mandarint. Míg a Készakállúban az elérhetetlen vágy tragikumát, líráját, A csodálatos mandarinban (ebben még Farkas Szilvia, Magyar Tünde, Kakuk Ferenc, Konyhás László, Homonnai

István, Guzi Emese, Kulcsár Imre és Viskovics Krisztina működnek közre) a testiség nyersebb, földszagúbb, de szintén tragikus oldalát mutatják meg. Az egyik az elérhetetlen, beteljesülhetetlen szerelem fájdalma, míg a másik a halálban igazoló szerelemé. M. Kecskés András félelmetes herceg, groteszk, visszatetsző, de a halálban megszépülő mandarin. Tóth Zsuzsanna konzseniális partner. Mint egy megölt madár hullik alá az utolsó ajtó fel-tárlásakor, s falazódik be a vár falába, sorolódik be a múlt asszonyai közé, az emlékezetbe, igazul meg a mandarin legyőzhetetlen szerelmében.

A csoda pillanatát élhettük meg Miskolcon, a művészetét, a pillanatra megállított Időt. Ezt honorálta a közönség a dörgő tapssal. Valami elkezdődött, de hogy folytatása lesz-e?

Horpács

Mátyás Ferenc

Csendes forradalom

Csendes ez a forradalom, hála Isten, forr a lélek, hogy a nép magán segítsen, nem ágyúz, nem tapos vérben, s el sem oroz senkitől vagyont, s ellene nem jön oroz, csak a könnyelt szárítja, – szárítana, ha nem lenne még oly közel az a halál, az a számos kínzó tábor, a sok bűntett, s ne nézne vissza ránk vádlón, kit megölték, de kit megnyomorítanak, kifosztanak, üres kincstári kamráról mit várhat az?

Romlakók maradtunk itt a szegénységben, – bízkodhatunk-e, hogy nem halunk éhen?

Nincsen okunk énekelni, fáj a múlt még, didergtet a minduntalan ránkborult ég.

Beszélgetés Jan Jowickival

Komoly valóság, komolytalan módon

Jan Nowicki, krakkói illetőségű színész meghatározó jelentőségű alakja a lengyel filmvilágnak és színházművészetnek. De a magyar filmekben játszott szerepeiért akár tiszteletbeli magyarnak is kinevezhetnénk. Meg is kérdezem tőle, jó néhány idevalósi film forgatása után, hogy áll a mi nehéz nyelvünkkel?

– Bocsánatot kérek, de egyáltalán nem tudok magyarul. Más idegen nyelven se, és ez most már így is marad... Szerepet tanulok, de nyelvet nem.

– Most éppen mi járban Magyarországon?

– Nemrégiben fejeztük be Mészáros Márta rendező Napló III. című filmjét. Ezzel teljessé vált az a trilógia, amely a Napló gyermekeimnek címmel kezdődött, s közép-ső darabja a Napló szerelmeimnek. Most pedig már következő közös munkánkon, az Edit Stein forgatókönyvén dolgozunk.

– Annyi rengeteg forgatásra visszatekintve, milyen a viszonya a filmjeihez?

– Erről azt mondhatom, hogy száznegy filmemből mindössze hat-nyolcat tartok fontosnak az életemben. A legjobban munka közben érzem magam, amikor az ember teljes energiájával, koncentrációjával odaadja magát. Az eredmény, amit aztán a vásznon látok, nos, az egy más dolog. Azt már nem szeretem, némelykor egészen messze vagyok tőle. Az eredményt a rendezők szeretik, ők aztán

beutazzák vele az egész világot, és mondanak mindenféle bölcsességeket...

– Most egészen másról kérdezném. Magyarország választások előtt áll, s a nyüzsgő politikai éleiben sok színész vesz részt tevételesen, képviselőjelölként vagy agitátor-ként. Tapasztalható-e hasonló jelenség Lengyelországban?

– Igen, igen, ez sajtósági jelenség erre mifelénk, Európa keleti tájain. Nálunk is, Csehszlovákiában is láthatunk erre számos példát. Ennek okait hosszadalmasan lehetne boncolgatni. Vegyük úgy, mint annak a tanújelét, hogyan születik meg a komoly valóság komolytalan módon...

– Szóval, nincs túlságosan nagy véleménye pályatársai politikai ambícióiról.

– Szerintem a színész nem lehet képviselő vagy politikus. Nem arra rendeltetett. Még akkor sem, ha ismerünk egy kivételt Ronald Reagan személyében. De ilyen ezer évben egyszer fordul elő.

Félreértés ne essék, nem a politikai állásfoglalásról beszélünk. Például tavaly június 16-án, a 301-es parcellában Jan Nowicki is fejet hajtott az 1956-os magyar forradalom vértanúinak sírjánál. Magánemberként – és egy kicsit már hozzánk tartozóként.

Jász László

Kisebbsajta csodaként forgatom kezemben egy frissen bemutatkozó lap első számát. Kérem, ne legyintsenek, hogy mi ebben a csoda mostanság, amikor lap lap után tűnik föl. Ez a márciusi újdonság olyan területen hajtott ki, ahol eddig csak hervadásról hallottunk, megszűnésekről, ráfizetéses vegetálásról. A kulturális sajtóról van szó.

A 'Rá Zene pedig éppen most váltotta föl, hogy a fajsúlyos muzsikát szolgálja. Amint R. Szabó István szerkesztő elmondta, hézagpótlásra törekszik. Szeretnék némileg pótolni az Ifjú Zenebarát című megszűnt kiadványt, és népszerűbb formában foglalkozni olyan témákkal, amelyek

Hajrá, 'Rá Zene!

az egyébként is kis példányszámú szaklapokból kimaradnak. Az amatőr mozgalom és a komolyzenét hivatás-szerűen művelők közös orgánuma lesz a havonta megjelenő lap.

Fel kívánják karolni a fokróművészet ügyét is. Egyik rovatuk, melyet Sebő Ferenc vezet, eltűnőben lévő népszokásokat, ünnepeinkhez kötődő zenés-énekes anyagot ismertet, zenei illusztrációval. Apropó, zenei illusztráció, a második csoda e bátor vállalkozásban annak kiállítása, matériája. A papír minősége jólesik már a kéz-

nek is, ám az esztétikumon túl más funkciója is lesz. Azt szeretnék a kiadók, hogy a közölt kottákat kottaként lehessen használni. Terveik vannak pályázatok kiírására, s a nyertes művek kottája meg is jelenik a lapban.

Az ötletet a Rákosmenti Zenebarátok Egyesületének tagsága melengette s keltette életre. De korántsem lokális kiadványt teremtettek, az ország zeneiskoláinak, kórusainak, amatőr és hivatásos együttesekinek kínálnak fórumot.

Ennyi nemes szándékra és buzgalomra csak azt mondhatjuk, hajrá 'Rá Zene!

– jász –

Megkérdeztük...

...kiktől vonták le máris a kamatadót?

Mint tudjuk, az oly sokszor és sokat vitatott kamatadó vagy más néven hiteladó fizetése az elmúlt hónapban aktuálissá vált. Igaz, a végleges nyilatkozat leadásának határideje még arrébb van, április 20-ig esedékes. Am az is igaz, hogy ez csak azokat érinti, akik szociális helyzetük miatt kérik adójuk elengedését. Ugyanakkor – ha sejtésünk s a hozzánk érkező információk nem csalnak – nem kevés azoknak a honfitársainknak a száma, akik úgy döntöttek: rendelet ide, Országgyűlés előtt folyó „zsarolás” oda, ok mégsem fizetnek, habár fizetniük kellene. Az indok egyszerű, kézenfekvő, sokat hangoztatott: egyoldalú a szerződés-módosítás az OTP részéről...

– Itt szerződés-módosításról szó sincs – kezdi a beszélgetést Boros Ferenc, az OTP Tolna Megyei Igazgatóságának hiteltisztviselője –, ugyanis a szerződés változatlan, a havi törlesztőrészlete sem változott senkinek. Ez itt a csel! Azzal pedig nem mondok újat, hogy megint a szegényebb réteg járt rosszul, az, akinek még arra sem telt, hogy egy összegben befizesse tartozása 55 százalékát az elmúlt év végén. Csak ide kell jönni egy rövid időre, s bárki meghallhatja, hogy bennünket szidnak a hiteladóért. Pedig ennek beszéde nem banki munka lenne! Mi nem vagyunk adóhatóság, ezt a feladatot a nyakunkba varrták!

– De azért haszna csak van az OTP-nek is, hiszen eggyel megnövekedett az átutalási betétszámláinkon a tételek száma, s ez egyfajta kezelési költséggel jár.

– Nem, hasznunk nincs, ugyanis az adóbefizetésekért nem számolunk fel

költséget. (Ezek szerint csak kárunk van, mégpedig erkölcsi, hiszen a bizalomvesztés mértéke óriási lett az OTP-vel szemben – G. ZS.)

– Mi a befizetés mechanizmusa?
– Akinek van fedezettel rendelkező betétszámlája, ott arról emeljük le az adót. Aki viszont nem rendelkezett ilyenrel, annak az OTP a nyilatkozaton szereplő meghatalmazás alapján megnyitja – természetesen költségmentesen – a betétszámlát. Ha az ügyfél úgy gondolja, külön megbízás alapján egyéb befizetési kötelezettségeit is teljesítheti erről a számláról az igazgatóság. Ezért már természetesen költséget számolunk fel.

– Mit tesznek akkor, ha valaki nem is nyilatkozik?

– Akkor megnézzük, hogy mikor kötötte a szerződését. Ha ennek alapján adót kell fizetnie, akkor megpróbáljuk leemelni a számlájáról, már ha van ilyen. Ha nincs, vagy fedezet nélküli a számlája, akkor természetesen hátralékosként kezeljük. Azt is hozzá kell tennem, hogy szociális körülményeket értelemszerűen nem tudunk figyelembe venni ilyen esetekben, hiszen azokról nincs is tudomásunk.

– Mit tesz akkor, ha valakinek nincs fedezet a betétszámláján? – tettük fel a kérdést dr. Bézsényi Gyulánának, az átutalási betétszámot vezetőjének.

– Megpróbáljuk abban a hónapban még egyszer leemelni, s ha ez is sikertelen, akkor a féléves mérlegzárás előtt próbálkozunk ismét. Ha akkor sincs fedezet a számlán, akkor a lakóhely szerint illetékes tanácsnak mint adóhatóságnak kell ezt jeleznünk 1990. június 30-ig.

– Ez azt jelenti, hogy nem előlegezik meg az adót? Hiszen ha a számlatulajdonos például átmeneti pénzzavarba kerül, a többi tételnél néhány hónapig fizet helyette az OTP.

– Számítógépes programunkat úgy alakítottuk át, hogy a hiteladóra nem nyújt külön fedezetet.

– Hogyan alakul az elszámolási sorrend?

– Először azokat a tételeket fizetjük ki, melyekre a számlatulajdonos külön megbízást adott, így például a villany-számlát, a közös költséget. Ha marad pénz a számláján, akkor jön a hiteladó. Egyébként a fedezettel rendelkező számlákról februárban már leemeltük az adót is. Erről a napokban kapják meg az értesítést az ügyfelek.

– Mi a helyzet ott, ahol az OTP nyitotta meg az átutalási betétszámlát?

– Nekik már kiküldtük a befizetési csekket. Természetesen ha nem fizet be a számlájukra a hiteladó összegét, az övék is fedezet nélküli marad, így nem tudunk onnan leemelni semmit.

– Mit tesz a továbbiakban az adóhatóság? – fordultunk kérdésünkkel dr. Söptei Csabához, a Szekszárdi Városi Tanács adócsoportjának vezetőjéhez.

– Június 30-ig semmit. Ugyanis eddig kell megkapnunk az OTP-től, hogy ki nem fizetett adót. Utána a lakossági adóigazgatósági eljárási szabályait kell érvényesítenünk.

– Ez azt jelenti, hogy akár végrehajtásra is sor kerülhet?

– Igen, azt jelenti, habár előtte azért sok minden van még. Felkérjük az ügyfelet, hogy személyesen keressen fel bennünket és megpróbálunk maximálisan segíteni, méltányolni a méltányolható. Esetleg még környeztanulmányt is készítünk.

– Van minderre kapacitása a tanácsnak? Hiszen az is előfordulhat, hogy több ezer emberről lesz szó.

– Muszáj, hogy legyen kapacitásunk, hiszen ez államigazgatási jogkörünkkel adódó feladatot jelent. De meg kell mondanom, ennek a jogkörünknek nem örülünk...

Gergely Zsóka

Kolozsvári levél

SEGÍTSENEK!

Tisztelt Szerkesztőség!

Nagyon jó érzés volt tapasztalni, hogy Magyarország mennyire a szíven hordta a decemberi romániai eseményeket. Elsőként innen jött gyógyszer, segély, élelem és felsorolni is nehéz, mi minden. Kolozsvári asszony vagyok. A szívünk, a lelünk magyar, és lassan kezdtük azt érezni, hogy van értelme magyarnak lenni. Számunkra ez sokat jelentett.

Két gyerek édesanyja vagyok. Már nagyon sok megpróbáltatáson mentem keresztül. A kislányom, Emese most 16 éves. Hároméves korában asztmás lett, amit tíz éves koráig sikerült kikezelnie. De akkor már észrevettem, hogy bal lábszárán az izom nem fejlődik. Sokat vittem orvosi kezelésre, aminek eredménye a mai napig nincs. Már négy centiméter a két lába közötti differencia annak ellenére, hogy rendszeresen jár gyógytornára. Egy orvosi bizottság megvizsgálta újból, s a külföldi gyógykezelést javasolták. Tudjuk, hogy sok, ennél jóval súlyosabb eset is van, amin segíteni kell. De lelkileg mi is tönkremegyünk abban, hogy nem tudunk segíteni kislányunkon.

Utolsó reményünk, hogy van ma Magyarországon olyan orvos, aki a levelünket olvasva segíteni tudna.

Címünk: Ajtai Ilona, Str.Cocosiilor ur. 12. 3400 Cluj, Románia

A korengedményes nyugdíjazásról

Elterjedt a hír, hogy olyan leendő nyugdíjasok, akik a nyugdíjazáshoz szükséges szolgálati idővel rendelkeznek, saját maguk is kezdeményezhetik korengedményes nyugdíjazásukat. Ez esetben nyugdíjuk 10 százalékkal lesz alacsonyabb annál, ami egyébként járna.

– Mi igaz ebből? – kerestük fel kérdésünkkel Szalontai Györgyöt, a Tolna Megyei Társadalombiztosítási Igazgatóság nyugdíjazási csoportjának vezetőjét.

– Itt félreértésről van szó, ilyen rendelet nem létezik. Más sajtóorgánumban téves, félrevezető tájékoztatást jelent meg. Hozzánk is sok kérdés érkezik ez ügyben.

– Mi okozza a félreértést?

– Az, hogy eddig a korengedményes nyugdíjazást a területileg illetékes megyei tanácsok elnökeinek kellett jóváhagyniuk, január elsejétől pedig ez nem szükséges, csak a munkáltatói (és nem munkavállalói!) kezdeményezés. Változás tehát van, de nem úgy, ahogy ezt sokan gondolták.

– Kit nyugdíjazhat korengedményesen a munkáltatója?

– Ennek több feltétele is van. Egyrészt a nyugdíjba vonulónak rendelkeznie kell nők esetében 25, férfiak esetében 30 év szolgálati idővel. A korengedményes nyugdíjazás nőknél 50, férfiaknál 55 év felett lehetséges. Fontos, hogy a nyugdíjba vonulónak munkaviszonya utolsó öt évében annál a vállalatnál, intézménynél, illetve szövetkezetnél kellett dolgoznia, ahonnan nyugdíjba megy. Nem utolsó szempont az sem – sőt, az elsők között kellett volna említeni –, hogy a munkáltatónak vállalnia kell a korengedményes nyugdíjazást, azaz a hátralévő maximum öt évre a nyugdíjterheket neki kell fizetnie.

– A további részletek iránt érdeklődök milyen rendeletekben találják meg a részleteket?

– Az 5/1990-es minisztertanácsi rendeletben.

-cs

HUPIKÉK TÖRPIKÉK

– Állítólag a magas adótól kéault be!

§ JOGos ügyeink §

Munkaviszony megszűnése

A határozatlan időre létesített munkaviszonyt felmondással mind a munkáltató, mind a munkavállaló bármikor megszüntetheti. A két felmondás között azonban lényeges különbségek vannak. A munkáltató a felmondást írásban köteles közölni, és indokolnia kell azt. Mellőzhető az indoklás, ha a dolgozó egy évnél rövidebb ideje van a munkáltatónál, kivéve, ha ez az első munkaviszonya, vagy a dolgozó írásban kéri az indoklást. A munkáltató felmondása ellen a munkavállaló kérelmet terjeszthet elő a vállalati munkabizottsághoz. Ha ez helybenhagyja a felmondást, de a munkavállaló továbbra is sérelmezi azt, keresetét nyújthat be a területileg illetékes munkaügyi bírósághoz, és ebben kérheti a felmondás hatálytalanságát. A munkavállaló a felmondását nem köteles írásban közölni, azt szóban is megteheti, és a felmondását nem kell indokolnia. A munkáltató a felmondást köteles elfogadni, az ellen munkaügyi vitát nem kezdeményezhet.

A felmondási idő 15 naptól 6 hónapig terjed. Ezen kereten belül a felmondási idő mértékét a munkaviszonyban töltött idő tartamától és a végzett munka minőségétől függően a kollektív szerződés határozza meg. Ha a kollektív szerződés vagy a munkavállaló és a munkáltató megállapodása (munkaszerződés) hosszabb időt nem állapít meg, a 15 napos felmondási idő a dolgozó által munkaviszonyban töltött 10 év után 4, 20 év után 5, 30 év után 6 hétre emelkedik. Az előzőekben meghatározott időn túlmenően a vezető állású (osztályvezető vagy annál magasabb beosztású) dolgozónál 4 héttel, a nyereség alakulására jelentős befolyást gyakorló munkakörben dolgozónál 2 héttel meghosszabbodik. Ez utóbbiak körét a kollektív szerződésben kell meghatározni.

A felmondás ideje alatt a munkavégzés alól a dolgozót fel lehet illetve fel kell menteni attól függően, hogy a munkáltató vagy a munkavállaló szünteti meg a munkaviszonyt felmondással. Ha a munkáltató mond fel, a dolgozó részére a szabadidőt feltétlenül biztosítani kell, a kötelező felmentés időtartamát 15-30 nap között a kollektív szerződés állapítja meg a felmondási idő mértékének figyelembevételével. A munkavégzés alól a dolgozót kívánságára megfelelő időpontban, összefüggően vagy részletekben kell felmenteni. A munkáltatónak lehetősége van – mind a dolgozó, mind a munkavállaló felmondása esetén – a teljes felmondási időre felmenteni a dolgozót a munkavégzés alól. A felmentés idejére a dolgozó átlagkeresete illeti meg. Nem illeti meg az átlagkereset a dolgozót arra az időre, amely alatt munkabérré egyébként nem lenne jogosult (pl. betegállomány). Ha azonban a dolgozót a felmondási idő letelte előtt a munkavégzés alól végleg felmentették, és a munkabér fizetését kizáró körülmény (pl. új munkahely elhelyezkedett) a dolgozónak a munka alóli felmentése után következett be, a már kifizetett munkabér visszakövetelni nem lehet. Viszont, ha a dolgozó a munkáltató felmondása esetén már a felmondási idő alatt, de a munkavégzés alóli mentesítés előtt új munkahelyen kíván elhelyezkedni, a munkáltató köteles a munkaviszonynak a dolgozó által megjelölt időpontban való megszűnéséhez hozzájárulni, de a megszűnést követő időre a dolgozót munkabér nem illeti meg.

-md-

Még egyszer a „becsempészett tájékoztatásról”

Mindenekelőtt megköszönöm, hogy lapjuk február 28-i számában hírt adtak a román, orosz, szlovák és szerbhorvát nyelvű új adásainkról. Egyáltalán nem áll szándékunkban – hogy Vuics Tibor nevű munkatársukat idézzem – „fal mellett”, titokban dolgozni. Az igazság az, hogy a Rádió és Televízió újság már december végén hírt adott arról, hogy készülünk ezekre a műsorokra, február 24-i számában pedig tájékoztatott megindulásukról. Február 25-én a rádió Vasárnap-újság című igencsak hallgatott műsora adott „behangozót”. Az első adásnapon, február 26-án pedig a Déli krónika adott hírt, majd a TV-híradó sugárzott róla riportot. Magunk is sajnáljuk, hogy nem sikerült nagyobb reklámkampányt szerveznünk, hogy például az MTI nem tartotta érdemesnek továbbítani a hozzá jó előre eljuttatott információt, vagy hogy nem állt módunkban hirdetést elhelyezni román, csehszlovák, jugoszláv újságokban. Sajnáljuk azt is, hogy a Népszabadság mellékletében – és ennek nyomán Önöknél is – hiba csúszott az adástáblázatba, reggel 5 óra-ig ugyanis nem a román, hanem az orosz nyelvű adás hangzik először (sietek megjegyezni: nem politikai okokból).

Természetesen örömmel állunk a Dátum rendelkezésére, ha bővebb tájékoztatást kívánnának adni olvasóinknak műsorainkról. Ennek során szívesen kiterünk a cikk bizonyos megállapításaira. Azokra például, amelyek a „napi sok órák és költséges olasz, török és spanyol nyelvű adásokat” s az azokhoz való „konok ragaszkodásunkat” illetik.

Tisztelt kollégánk valószínűleg nem olyan naiv, mint amilyennek mutatja magát, és pontosan tudja, hogy alapvetően és végső soron nem a Magyar Rádió vezetése döntött arról, hogy hova és milyen nyelven sugárzott műsort. (Ha rajta múlik – gazdasági megfontolásokból –, ma már talán nem is lennének ilyen műsorok.) Az elmúlt negyven évben – éppúgy egyébként, mint a háború előtt – ez elsősorban politikai, másodsorban pedig anyagi és technikai kérdés volt. A jelenlegi adásrend és műsorpolitika lényegében az '50-es, '60-as években alakult ki. Két célja volt: egyrészt kapcsolattartás a nyugati (nyugat-európai, közel-keleti, észak- és dél-amerikai, ausztráliai) szóránymagysággal, másrészt a (szocialista) Magyarország és általában a szocializmus propagandája világnyelveken Nyugat-Európa, Észak- és Dél-Amerika, a Távoll-Kelet, valamint célszerűen Ausztria, az NSZK és a dél-európai NATO országok felé.

Évi 30-40 ezer levél, a Radio Budapest Short Wave Clubbal kapcsolatot tartó sok ezer rádióamatőr és a nyugat-európai rádióállomásokkal kialakított kapcsolat bizonyítja, hogy a '70-es években sikerült túllépni a szűk, ideológiai meghatározottságú propagandán és mindenekelőtt Magyarországról igyekeztünk vonzó és hiteles képet adni. A megértést, a kapcsolatteremtést szolgálták és szolgálják „rég” műsoraink – éppúgy, mint az újak. Ezért sajnálunk, ha bármelyikről le kellene mondanunk, ha fel kellene adnunk sok éves-évtizedes munkával kiépített pozíciókat. Mint ahogy ez sajnos folyamatosan történik, közelítve azt a minimumot, amikor már az egésznek nincs is értelme. A Dátum által említett sok órák sugárzás ugyanis a valóságban nyelvenként általában napi kétszer fél órát jelent, s a költségek minimalizálása érdekében nálunk – szinte amatőr módon – minden munkatárs egyszemélyben riportert, szerkesztőt, fordítót és bemozdót.

Jó lenne megérteni, hogy egy országnak is szüksége van propagandára – s ennek egyik eszköze a rádió. S talán nem is a lehatástanalább, ha figyelembe vesszük, hogy a felmérések és a levelezés tanúsága szerint, hallgatóink többsége fiatal vagy középkorú értelmiségi, diák, aki maga is közvéleményformáló szűkebb-tágabb környezetében. Trianon elválaszthatatlan volt attól, hogy milyen kép élt a világban Magyarországról, mint ahogy Ceausescu Romániája is sokkal tudatosabban – és sikeresebben – használta fel a külföldi propaganda minden eszközét, mint Magyarország. Botrányos rövidlátás, ha egy ország, amely ennyire függ a külföldtől – minden irányban –, elkezd felszámolni külkapcsolatait, legyen az követség, kulturális intézet vagy éppen rádióadás.

A Magyar Rádió Külföldi Adásainak Főszerkesztősége már jó három évvel ezelőtt javasolta, hogy kezdjük meg a sugárzást a szomszéd országok felé is. Erre most kaptunk lehetőséget, pontosabban engedélyt. A lehetőséget ugyanis a kellő anyagi és technikai feltételek jelentenek. A távolsugárzásra épült antennák viszont nem alkalmasak arra, hogy a szomszédba adjunk, az eddig rendelkezésünkre bocsátott pénz pedig talán június végéig tart ki.

Hajdú András
a Magyar Rádió főmunkatársa,
a kelet-európai műsorok felelős szerkesztője

Köszöntjük

KRISZTIÁN és AJTONY
nevű olvasóinkat

A Krisztián a latin Christianus rövidüléssel származik. Jelentése: Krisztushoz tartozó keresztény.

Ajtony nevünk török eredetű régi magyar személynévből származik. Jelentése: arany.

Ma ünneplik még névnapjukat a Humbertek, Idák, Leanderek, Lizanderek, Lizandrák, Rodrigók, Rozinák, Soltok, Szabinok, Zinák és Zoltánok.

A Nap két: 06.03 órákor
nyugszik: 17.45 órákor

A Hold két: 20.18 órákor
nyugszik: 06.21 órákor

Napos, száraz idő

Eleinte felhős lesz az ég, gyenge zápor várható. Majd napsütésre, száraz időre számíthatunk. A szél napközben mérséklődik. A legalacsonyabb hőmérséklet 2 és 7, a legmagasabb 10 és 15 fok között lesz.

Emléktábla-avatás

Az 1951-ben alapított, majd szakközpiskolákként Budapesten 1976-ig működő Szabó József Geológiai Technikum volt növendékei 1990. március 15-én iskolatalálkozót rendeznek, melynek keretében emléktáblát avatnak a hajdani alma mater épületén (Budapest, XI., Fehérvári út 188.). Rendezvényükkel szeretnék felhívni a figyelmet a földtani-tudományi középfokú képzés autonóm intézménye helyreállításának létjogosultságára az elődintézmény eredményes működésének felvillantásával.

Eseménynaptár

15 évvel ezelőtt, 1975. március 13-án hunyt el Belgrádban Ivo Andrić jugoszláv író. Kora ifjúságában csatlakozott a „Fiatallakozás” nevű függetlenségi mozgalomhoz, amiért az osztrák hatóságok bebörtönözték. Egyetemi tanulmányait az I. világháború után fejezte be és diplomáciai szolgálatba lépett. Nagy Balkán-rengényei közül magyarul a Vihar a völgy felett és a Híd a Drinán című jelent meg. Műveiben történelmi visszapillantást nyújt két hatalom, az iszlám és a kereszténység kiengesztelhetetlen ellentétére, ami lehetőséget adott számára a modern emberi magatartás és lélektani problémák elemzésére. 1961-ben Nobel-díjjal tüntették ki azért a nagy epikai ábr

ázolóerőért, amivel hazája világát és népét ábrázolta.

130 éve, 1860-ban ezen a napon született Hugo Wolf osztrák zeneszerző. Munkássága a német dalok újabb felvirágzását hozta, egy-egy költő műveit ciklikusan zenésítette meg (Mörike-, Goethe-költemények). Egy operát is írt Corregidor címmel.

140 évvel ezelőtt 1850-ben született Donát Gyula szobrász. Több sír-emlékplasztikát alkotott (Huszár Adolf, Vajda János), fő műve a millenniumra készült, tatabányai Turulmadár.

Dr. K. A.

Pártok a szegényekért

Ismét szegénységellenes hétvéget rendez az SZDSZ és a FIDESZ józsefvárosi szervezete március 16-án 10-18 óráig a Budapest, VI-II., Illés utca 36-ban. Felölt és gyermekruhák nagyon olcsón! A szegényeket támogató aktivisták beszámolója az eddigi vásárokról, beszélgetés a kerület szociális helyzetéről. Adományokat elfogadunk: VIII., Illés köz 3-ban, csütörtök-éntek 17-20 óra között.

Természetbarátoknak

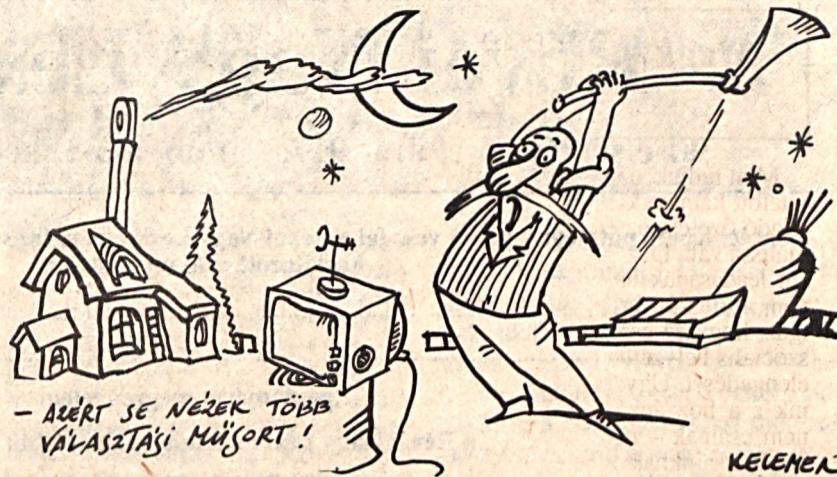
A Budai Tájvédelmi Körzet értesíti a természet szerető érdeklődőket, hogy a SAS-hegyi természetvédelmi terület március 17-e és június 15-e között minden hétfőn 10-től 16 óráig ismét látogatható. Szervezett csoportokat egész évben előzetes bejelentkezés alapján – fogadunk, szakértő szakvezetést biztosítunk. Bejelentkezni és érdeklődni lehet: 1025 Budapest, Szépvölgyi út 162., tel.: 1889-599.

Hungarocarrot '90

Az idei Tavasz Fesztivál egyik legizgalmasabbnak ígérkező ifjúsági programja a március 21-23 között a Petőfi Csarnokban rendezendő háromnapos rock-rendezvény sorozat, amely mindegyikét az alternatív rock hűveinek kínál színvonalas szórakoztatást. A harmadik „Répfesztivál” szerve-

zői ezúttal is olyan külföldi előadókat, együtteseket hívtak meg több tehetséges magyar zenekar mellé, akik eredetiségét jelentenek a rock-műfajnak – és főleg őszinték.

Az egyik legnagyobb csillag a „lázádo zene” élő klasszikusa, Mo Tucker lesz.

Egy arc a képernyőről

TV-bemondók. Népszerű emberek. Nemcsak a képernyőn kell mosolyogniuk. Ha végigmennek az utcán, akkor is felismerik őket. A boltban megint csak. Van, aki könnyen túri a sokszor kínossá is válható népszerűséget, mások napszemüveg mögé bújnak. A Kecskeméti Városi Televízió képernyőjén és a Szegedi Körzeti Súdó Déli videóújság című hírműsorában gyakorta feltűnik Czigléczi Anna. Jogi egyetemet végzett, dolgozott a kecskeméti ügyvédségen is. Jelenleg a híros város televíziójának munkatársa.

Az első próbafelvételre így emlékezik:

– Amikor a kecskeméti tévé bemondókat kerestem, gondoltam, jelentkezem. Vesztelnivalóm nem lehet, latolgattam az esélyeimet. Nem izgultam, nem zavart a kamera. Amikor visszaneéztem a felvételt, felkiáltottam, jé, ugyanolyan ruhája van a képernyőn látott hölgynek, mint nekem. Képzelve, nem ismertem fel magam! Mit mond-

jak, el is keseredtem egy kicsit, mert egyáltalán nem voltam elégedett az első „szerepléssel”. A hibákból viszont sokat lehet tanulni. Még ma is. A szegedi televíziónál sok tanácsot kaptam, sőt, beszédtechnikai foglalkozásokon veszek részt. Tudom, sokat kell tanulni ahhoz, hogy hibátlan legyen a bemondó, a riportert munkája.

Emlékezetes sztori is van már: – Az élő adások olykor galibát okozhatnak. Egyszer valamilyen oknál fogva nem indult el a riport, melyet egy betűróval készítettem a kollégám. Integtettem a stúdió ajtóban, hogy addig mondjak valamit, nem ülhetek némán a kamera előtt. Először ki akartam jönni a stúdióból, azután pedig úgy belemerültem a riportozás illő témába, hogy megint integtettem, hagyjam abba. A helyzet igen izgalmas volt, alaposan próbára tett.

(B. T.)

Fotó: Walter Péter

A budapesti választókhoz

A Fővárosi Választási Bizottság felhívja a főváros választókerületeiben listát állított pártoknak a figyelmét arra, hogy ha a jelölés benyújtása után a területi lista jelöltje kiesik, új jelöltet is bejelenthetnek, legkésőbb a szavazást megelőző 8. nappal. Azok a pártok, amelyek a szavazást megelőzően legalább 8 nappal közlik listájuk kapcsolását, a listáikra leadott összesített szavazatok arányában szereznek mandátumot. A bejelentéssel egyidejűleg tájékoztatni kell a választási bizottságot arról is, hogy az egyes jelöltek milyen sorrendben jutnak majd mandátumhoz. Ezt követően a bejelentéseket a Választási Bizottság nyilvánosságra hoz-

za. Azok a pártok, amelyek a területi választókerületben listáikat kapcsolták, szintén legkésőbb a választást megelőző 8 nappal kell közölni, hogy a kapcsolt listákon fennmaradt töredékszavazataikat milyen arányban kívánják az országos összesítésnél figyelembe vetetni. A pártok a listák jelöltjeire vonatkozó módosításokat, a listák kapcsolását és a töredékszavazatok arányainak figyelembe vételét 1990. március 14-ig 8 órától 16.30 óráig, legkésőbb március 17-én 17.00 órától 24.00 óráig jelenthetik be közvetlenül, a Fővárosi Választási Bizottságnál (Budapest, V., Városház u. 9-11. I. em. 150.)

KOSSUTH RÁDIÓ: 6.20: Pártok választási felhívása. 7.20: Pártok választási felhívása. 8.05: Hangszemle. 8.20: A biológusok „Csemobilja”. 8.50: Külpolitikai figyelmű. 9.00–11.00: Napközben. 11.05: Postabontás. Kb. 11.35: Utazás a koponyán körül. 12.50: Világhírlap. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Poggyász. 14.35: Dzsesszmelodiók a '70-es évekből. 15.00: A Rádiószínház 1989. évi dokumentumpályázatának díjnyertes műsora. 15.54: Rólunk van szó! 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Muzsikáló természet. 16.20: „Ég szülte földet, föld szülte fajtát...” 17.00: Grotteszk. 17.05: A véges végtelen. 17.30: A Szabó család. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk – a zenéről. 19.39: A Muzsikás együttes játszik. 19.50: Beszélgetés. 20.00: A Controll-liga. 20.30: Újdonságainkból. 21.05: A Rádiószínház 1989. évi dokumentumpályázatának díjnyertes műsora. 22.00: Hírvilág. 22.30: Kapcsoljuk a 22-es stúdiót. Kb. 23.30: Operaáriák.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. 9.05: Társalgó. 10.05: Operettkedvelőknek. 11.05: Kapaszok. 11.41: Ki kopog? 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: Látogatás a múltunkban. 15.05: Csúcsforgalom. 17.05: Kataposta. 17.30: Kamasz-panasz. 18.30: Pop-regisztr. 19.05: Talpalaváló. 19.30: Daráló. 20.00: Kapcsoljuk a 8-as stúdiót. 20.30: A hanglemezbolt kényesenei újdonságai. 21.05: Mi lesz veled magyar akác? 21.15: Rólunk van szó! 21.20: „Nóta-só”. 22.10: Ponyván. 23.20–0.14: Könnycseppek stúdióink új felvételeiből.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.15: Bruckner: VIII. szimfónia. 10.31: Ládfia. 11.00: Helsinki Biennálé 1989. 11.46: Járdányi Pál: Fantázia és változatok egy magyar népdalra. 12.05: Faust. 13.00: „Adj levegőt annak, ki azt szomjúhozza”. 14.11: A Magyar Rádió és Televízió gyémántéremes éneke. 14.31: Zenei Tükör. 15.00: Schubertiada 1989. 16.05: Zenekari muzsika. 17.26: Operarészletek. 17.50: Magyar zeneszerzők. 18.30: Na maternem jeziku. A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.05: In der Muttersprache. A Magyar Rádió német nyelvű

nemzetiségi műsora Pécsről. 19.35: Erkel: Névtelen hősök. 21.03: Bécsi muzsika. 21.42: A Lausanne-i kamarazenekar Richard Strauss hangversenye a montenonoi casino Paderewski termében. 22.29: Kurt Weill. Galla Miklós sorozat. 23.29: Egy falusi notáriusnak legújabb pest-budai utazása...
SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezdődik a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Förgőszínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Az élet megy tovább. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Periszkóp. 10.40: Figyelő. 11.00: Hírek. 11.10: Förgőszínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó, hírek. 12.10: Földközben. 12.40: Nyugati folyóiratszemle. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Magyar lapokból idézzük. 14.00: Hírek. 14.10: Periszkóp. 14.40: Figyelő. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni revű. 16.00: Hírek. 16.10: Autórádió. 16.40: Hobbik. 16.50: Párizsi magyar figyelő. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Förgőszínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Magyar lapokból idézzük. 19.00: Hírek. 19.10: Emberek, művek, események. 19.40: A technika világa. 20.00: Hírek. 20.40: Könyvismertető sorozat. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Förgőszínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Az élet megy tovább. 23.00: Hírek. 23.10: Emberek, művek, események. 23.40: A technika világa. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Könyvismertető sorozat. 0.45: Műsorzárás.
TV1: 9.00: Képzés. 9.05: Tévéorna nyugdíjasoknak. 9.10: A lövőhal. 9.30: Hármás „csatorna”. 10.15: Panoráma.

11.00: Mozgató. 11.10: Képzés. 16.10: Képzés. 16.20: Pannon krónika. 16.30: Nachrichten – Hírek német nyelven. 16.35: Na! ekran. A pécsi körzeti stúdió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi magazinja. 17.05: Szám-adás. 17.20: RTV Közösségszolgálat. 17.25: Legyen a vendégem! 18.00: Kosmosz. Amerikai dokumentumfilm-sorozat. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Tövismadarak. Amerikai tévéfilmsorozat. 20.50: Reklám. 20.55: Választási vitaműsor. 21.55: Stúdió '90. 22.40: Kézenfogva. 23.00: Híradó 3.

TV2: 17.00: Képzés. 17.15: TV2. 17.45: Mozaik. Telefonos játék. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.47: TV2. 19.00: Mandela. Angol tévéfilm. 20.06: TV2. 20.35: Fejezzék az első világháborúból. Amerikai dokumentumfilm-sorozat. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.40: Férfi Kosárlabda KEK-döntő. Kb. 23.10: TV2. Napzárta.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Sinha Moca. 9.30: Angol nyelvtanfolyam. 10.00: Iskolatév. 10.30: A nagy égbolt – Amerikai film. 12.05: Teknőcök. 12.30: Diagnózis – A terhesség. 13.15: Hírek. 13.25: Mi. 13.55: Benni Hill show. 14.20: Batman. 14.45: Ház az Eaton téren. 15.35: Alice Csodaszámban. 16.00: An-tan-ténusz. 16.30: A tévésés örömei. 16.55: Mini tv-híradó. 17.10: A hetedik kereszt tükre. 17.35: Mini találkozó. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Falcon Crest. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Univerzum. 21.07: Ha ezt tudnák a szomszédok. 21.55: Oldalpillantások. 22.05: San Francisco – Amerikai film. 23.50: Miami bűn – Krimisorozat. 0.35: Hírek.

2. műsor: 11.00: Hétfő sport. 16.55: Művészlexikon. 17.00: Iskolatév. 17.30: Tájékozódás. 18.00: Sinha Moca. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Made in Austria – Vásárlói kvíz. 21.07: Külpolitikai magazin. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Centrál kávéház, majd: Hírek. **RTL PLUS:** 6.00: Az NDK-beli hely-

zet. 6.25: Halló Európa – Jó reggelt, Németország! 8.30: Hírek. 8.35: Teletutik. 9.00: Hírek. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Kedves Bill bácsi! 11.00: Konyhaművészet. 11.25: Szépségápolási tanácsok. 11.45: A doktor kórháza. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Teletutik. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: A Springfieldek története. Családsorozat. 15.00: Kedves Bill bácsi! Amerikai sorozat. 15.30: Játssz velünk! 15.40: Hírek. 15.43: Üzleti hírek. 16.00: Ultraman – Titkos énem. Amerikai sorozat. 16.30: Komputerkölykök. Családsorozat. 17.10: Játékshow. 17.45: Csillag-tallér. 17.55: Hírek. 18.00: A doktor kórháza. Amerikai sorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: Knight Rider. Akciófilm-sorozat. 20.15: Önkéntesek. Amerikai vígjáték. 22.05: Explozív. 22.50: Hírek. 23.00: Esély a szerelemre. 23.40: Orosz rulett. 1.10: Knight Rider. 1.55: Aerobic. 2.00: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezd. 8.00: Egyveleg. 16.00: Forró drót. 17.00: Hullámhosszon. 18.30: Kék éj. 19.30: Hírek, időjárás. 19.45: Időjárás. 20.00: Ultra-sport. 22.00: Hírek, időjárás. 22.15: Ultra-sport. 0.15: Hírek, időjárás. 0.30: Kék éj. 1.30: Időjárás. 1.45–7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Új világ. 17.15: Esély a daloknak. 17.45: Főzőlecke. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Inci-finci fantázia. 18.35: Pihenőidő. 19.00: Territóriumok. Természetfilm-sorozat. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Jelen idő. Dokumentumfilm-sorozat. 20.30: Teleszkóp. 21.00: Sportmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Te jó ég, kedd van! 0.00: Ke-revet. 0.25: Pirenee, Pireneos. 0.55: Műsorzárás.

SAT1: 6.00: Jó reggelt a SAT1-gyell! 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Szomszédok. Családsorozat. 9.00: Hírek. 9.05: Szeret-hajó. Filmsorozat. 9.50: Tesztelés. Horozkóp. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Tévébolt. 10.30: Április Párizsban. Amerikai vígjáték. 12.15: Szerencsekerek. 13.00: Tévéződsé. 14.00: Műsorrelőzetes. 14.05: A koalabocsok kalandjai. Rajzfilmsorozat.

14.30: Pénzügyek. Horozkóp. 14.40: Szeret-hajó. Filmsorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 16.05: Bonanza. Westernsorozat. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.35: Autósoknak. 17.45: Műsorrelőzetes. 17.50: Cannon. Krimisorozat. 18.45: Híradó. Időjárás. 19.05: Szerencsekerek. 19.50: Időjárás. Hírek. 20.00: Mississippi. Krimisorozat. 20.55: Hírek. 21.00: Rachel Cade búnei. Amerikai játékfilm. 23.10: Hírek. Sport. Időjárás. 23.20: A profik. Krimisorozat. 0.10: Műsorrelőzetes.

JUGOSZLAV TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: A kis világ – Gyermekműsor. 9.00: Bejelentés. 9.02: Hegyvidéki tájak. 9.20: Pillanatok az Önök pihenésére. 9.30: Szlovénia Múzeuma. 10.00: A Szkadari-tó. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották – nézzék! 13.45: Tv-lexikon. 13.55: Szárazföldi vizek ökológiája. 14.15: Dragutin Domjanic, a költő. 14.45: Műsorismertetés. 14.50: Hírek. 15.00: Az éjszakát Önökkel töltjük. 16.30: Magyar híradó. 17.00: Tv-napló I. 17.20: Oktatóműsor. 17.50: A kis világ – Gyermekműsor. 18.20: Számok és betűk – Vetélkedő. 18.40: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: Időjárás. 20.00: Lottóhúzás. 20.05: Kapcsolósos magazin. 21.35: Tv-napló III. 22.00: Fedezék és álcázás. 23.30: A mai sport. 23.35: Az éjszakát Önökkel töltjük. 1.35: Hírek. 1.40: A szerdai műsor ismertetése.

2. műsor: 16.40: Műsorismertetés. 16.45: Hírek. 16.50: Tv-naptár. 17.00: Kölyökidő. 18.00: Zágrabi panoráma. 18.20: Szlovéniai és baranyai körzeti program. 19.30: Tv-napló. 19.55: Műsorismertetés. 20.00: Fesztivál premierek. Az első októberi hétfő. Amerikai játékfilm. 21.30: Tv-Mix. 21.40: Vidéboom. 22.10: Szórakoztató kedd. 23.10: A keret nélküli képernyő. 0.40: A szerdai műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

Révai Nagy Lexikona

az első két kötet ára: 917,- Ft/db, a 3-5. köteteké: 980,- Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagy Lexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Cím:.....

Név:.....

...példányban megrendelem

a Révai Nagy Lexikona kötetait az alábbi címen:

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

Tisztelt Megrendelőnk!

Kiadónk továbbra is garantálja a Révai Nagy Lexikona hat év alatti megjelentetését, s azt is, hogy indokolatlanul nem emeljük a kötetek árát. E nemzeti érték közkinccsége tétele során csak szolid üzleti nyereségre törekszünk.

Sajnos azonban nem tudjuk elhatárolni magunkat a papírárak és a nyomdai műveleti költségek évente egyre nagyobb mértékű emelkedésétől. Reálisan felmértük, hogy ez Önnek esztendőnként fokozódó megterhelést jelent.

Kiadónk vezetősége ezért úgy határozott, hogy felkínáljuk Önnek az általunk vállalható legnagyobb kockázatot! Ön már most előre, egy összegben megvásárolhatja a lexikonsorozat valamennyi hátralévő 4-20. kötetét,

21 500,- Ft-os áron.

Ha az Önhöz már elküldött csekkek egyikét ezen összegre szólóan 1990. március 25-ig kitölti és a pénzt a szokásos módon befizeti, nem lesz tovább gondja a részletfizetésekre, kiadónk törzsvásárlójának számít ezután, és 1994 végéig automatikusan postázzuk Önnek a megjelenő lexikonköteteket.

Gondolja végig és mérje fel, hogy ez Önnek könnyebbé teszi, avagy terhet jelent.

Mi felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó

Tisztelt Leendő Megrendelőnk!

Ha a Révai Nagy Lexikonát hiába kereste eddig a könyvesboltokban, a könyvárusoknál, s szeretné megrendelni tőlünk a teljes hasonmás kiadást, és egy összegben az egészet kifizetni, *kérjen egy csekket kiadónktól, s azon adjon fel címünkre*

24 314,- Ft-ot

1990. március 25-ig.

Önnek sem lesz tovább gondja a részletfizetésekkel, s Önnek is automatikusan postázzuk a megjelenő lexikonköteteket 1994 végéig.

Gondolja meg! Mi Önnek is felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó

7100 Szekszárd, Pf.: 237.

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület a bűnözés áldozatainak támogatására és a bűncselekmények megelőzésére alakult meg 1989. december 21-én. Az Egyesületet a Fővárosi Bíróság 6. Pk. 61094/1. szám alatt a társadalmi szervezetek nyilvántartásába vette.

A Fehér Gyűrű (Weisser Ring) Közhasznú Egyesület elsőként 1974-ben a Német Szövetségi Köztársaságban jött létre, ahol azóta – állami támogatással – országos hálózatként 198 irodával működik. Az eltelt 16 év alatt a német minta alapján Európa 15 országában és az USA-ban szerveződött és működik hasonló egyesület.

Magyarországon az utóbbi években, de főleg 1989-ben ugrásszerűen növekedett a bűnözés. A bűncselekmények számszerű emelkedése mellett külön figyelmet érdemel, hogy nagy mértékben növekedtek az erőszakos és a tulajdon elleni bűncselekmények.

A televízióban, a sajtóban és az egyetemeken szinte kizárólag az elkövetők iránt érdeklődnek. Ők a bűnözés „sztárjai”, sőt gyakran tragikus hősei. A védőbeszéd megértésre szólítanak fel sanyarú gyermekkoruk, indítékuk és különböző problémáik miatt. A társadalom pedig sokat próbál segíteni az újbóli beilleszkedésükhez. Ez így helyes! Mert ez megfelel annak a humanitásnak, ami mellett egy modern jogállam kiáll. És minden olyan törvényszegő, aki visszavezethető a normális életbe, aki újra dolgozik, az nyereség a köz számára. De a bűncselekmények áldozataival senki sem törődik!

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület azt tűzte ki célul, hogy a következő segítséget nyújtja a bűnözés áldozatainak:

- emberi vigasz és személyes gondoskodás a bűncselekményt követően;
- a szorult helyzetben lévőnek anyagi támogatás;
- segítségnyújtás a hatóságoknál való eljárásban;
- pihenést és kikapcsolódást nyújtó programok szervezése az áldozatoknak és családtagjaiknak;
- „Tanácsadó-csekkek” egy ügyvédhez, aki az első tanácsadást díjtalanul biztosítja;
- szükség esetén a további jogi tanácsadás költségeinek átvállalása;

– a bűncselekmény okozta károk megtérítéséért segítség a polgári peres eljárásokban;

- bírósági határidők figyelemmel kísérése;
- más szervezetek illetve intézmények által nyújtott segítségnyújtás közvetítése.

A Fehér Gyűrű minden rászoruló áldozatnak segítséget nyújt, amely sem tagsághoz, sem egyéb kötelezettséghez nem kötődik. Sőt, a pénzügyi támogatást sem kell visszafizetni.

Az áldozatok gyakorlati segítése mellett a második cél a bűnözést elősegítő tényezők megszüntetése, káros hatásuk mértékének csökkentése. Például a bűnözést segíti a rosszul védett tulajdon, a bűnözés különböző veszélyeinek az elégtelen ismerete. A veszélyeztetett állampolgárok ezrei még mindig nem tudják, hogyan kell bizonyos veszélyhelyzetekben viselkedniük és védekezniük.

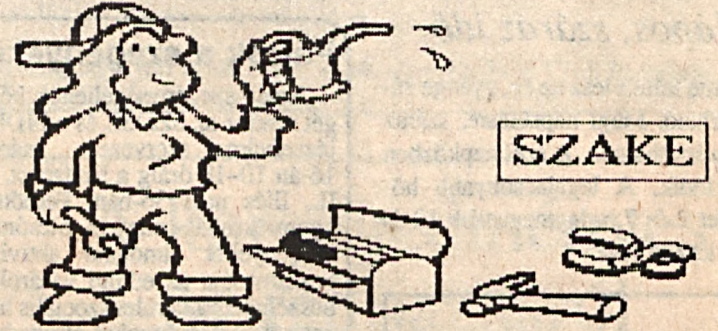
Bárki lehet bűncselekmény közvetlen sértettje, de a bűnügyi tapasztalatok arra utalnak, hogy egyes emberek – különböző okok miatt – az átlagnál könnyebben válhatnak áldozattá. A Fehér Gyűrű a bűnmegelőzési tevékenységével kívánja elérni, hogy minél kevesebb ember váljon a bűnözés áldozatává. Ehhez szeretné elősegíteni a társadalom valamennyi tagjának és szervezetének a bűnmegelőzési feladatokban való hatékonyabb együttműködését. Biztos, hogy Magyarországon sok olyan ember él, aki szabadidejéből áldozva – a közhasznú és karitatív feladatok végrehajtásában – segíteni akar és tud a Fehér Gyűrűnek.

Ahhoz, hogy a felsorolt feladatok megvalósulhassanak, a Fehér Gyűrűnek pénzre van szüksége. Az anyagi bázist egyelőre két forrásból szeretnénk biztosítani: a tagdíjból és az egyesület számlájára befizetett összegekből. Az alapító tagok – jogászok, újságírók, lelkészek, pedagógusok, ifjúságvédelmi szakemberek, BM- és HM-dolgozók – kérik a Fehér Gyűrű célkitűzésével egyetértő állampolgárokat, a gazdálkodó szervezeteket és intézményeket, hogy lépjenek be az Egyesületbe, nyújtsanak anyagi támogatást a Fehér Gyűrűnek. A karitatív egyesület számlaszáma: **MHB 215-12355** (a befizetett összeg leírható az adóalapból).

Az egyesület postacíme: 1365 Budapest, Pf.: 729

„Szakmunkástanulókért”
Kulturális Egyesület

Az Egyesület célja a tanórán kívüli nevelés új demokratikus formáinak megteremtése, a szakmunkástanulók művelődésének segítése.

Tisztelt Asszonyom, Uram!

Ha Ön olyan helyzetben van, hogy tud és akar is segítségünkre lenni kérem adjon lehetőséget arra, hogy terveinkről részletesen tájékoztathassuk.

Ugyintézőnk:

KAPOSI JÓZSEF
1062. Budapest, VI. ker.
Népköztársaság u. 63-65
Tel.: 06/1/427-556 vagy 1427-188

Kedves KERESZTSZÜLŐK, keresztelési fogadalmuk betartásában segít az

fizessenek elő a lapra KERESZTGYERMEKEIK számára, hogy azok könnyebben mondhassanak az

életre **IGENT!**

Előfizetési díj egy évre 600 forint
fél évre 300 forint

A lap előfizethető a Hírlapkézbesítő Postahivataloknál, a Posta hírlapüzleteiben, vagy közvetlenül a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámon

AZ IGEN ELŐFIZETÉS LELKIAJÁNDÉK

Demokratikus

Átalakulási

Törekvések

Utja

Magyarországon

Babits Kiadó

jó helyesírású gépirót keres azonnali belépéssel. Jó kereseti lehetőség! Jelentkezni lehet: Szekszárd, Bajcsy-Zs.u. 7. Telefon: 74/16-277.

APRÓHIRDETÉS

A Tolna Megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet

felvételre keres:

1 hidegburkolót,

1 melegburkolót,

3 kőművest,

5 asztalost.

Jelentkezni lehet: Szekszárd,

Marx K. u. 22. szám alatt.

A botrány utóélete

Természetesen folytatása is volt vasárnap este, a Hajós Alfréd uszodában lezajlott vízilabdabotrány. Mint ismeretes, a Vasas-Ú. Dózsa Pesti Hírlap Magyar Kupa negyedöntő visszavágón a második háromperces hosszabbítás befejezése után egy néző lerohant a trefiből, és a medencébe lökte Szentgyörgyi Ferencet, a találkozó egyik játékvezetőjét. Ezt követően a bírók lefújták az összecsapást.

Dr. Görgényi István, az Ú. Dózsa edzője már hétfőn hajnalban telefonon hívta az MTI-t, s felháborodott hangon mondta:

– Nevetséges, hogy a mérkőzésről írott tudósításokban csak Szentgyörgyi vízbőlökéséről emlékeznek meg. A tulajdonképpeni lényegről, arról, hogy a Vasas időről túl szerezte a 13. gólját, egyetlen szó sem esik! Pedig ez az igazság! Egy másodperc volt hátra az óra tanúsága szerint a hosszabbítás második félidejéből, s ez alatt az egy másodperc alatt egy passzra, egy lóbá-

lásra és egy lövésre is futotta a Vasas-játékosok, pontosabban a végrehajtott Kuncz idejéből. Ez pedig képtelenség.

Ehhez csak annyit lehet hozzátenni: 15–12-es eredményösszesítésben egygólós Dózsa-előnyt, s a lilák legjobb négy közé jutását jelentette volna.

Hétfőn délelőtt 11 órakor kezdődött a Komjádi uszoda tanácstermében az ügy tárgyalása a Magyar Vízilabda Szövetség versenybírói elnöke előtt. Dr. Bánfay György elnök, Samu Miklós, a mérkőzés ellenőre, Szentgyörgyi Ferenc és Pék Gyula játékvezetők voltak jelen, valamint a két klub illetékesei is. Bevezetőben Kiss Ottó, a MVSZ főtitkára leszögezte: csütörtökön le kell játszani a kupadöntőt, tehát egy esetleges harmadik mérkőzést legkésőbb kedden meg kell rendezni. Azt is bejelentette, hogy a szerdai elődöntőre és a csütörtöki fináléra megduplázzák a Komjádi uszodában az előzetesen tervezett rendezői létszámot – a vasárnap-hoz hasonló esetek elkerülése végett.

Következnek a kupaküzdelmek

Az elmúlt hétvégén még a válogatottban szerepeltek a legjobb magyar kézilabdázók, a hét közepétől pedig már klubcsapatokban várnak rájuk nagy feladatok, hiszen következnek az európai kupák újabb erőpróbái, a negyedöntők.

Erdekes, hogy a női IHF Kupában a Bp. Spartacus hazai környezetben játssza le mindkét összecsapását, ugyanis a norvégok lemondtak pályaválasztói jogokról.

A magyar vonatkozású párharcok játéknapijai:

férfiak:

BEK:

Rába ETO–SZKA Minszk (szovjet)

Első mérkőzés: március 18., vasárnap, 17.30 óra, Győr.

Visszavágó: március 25., vasárnap, 17 óra, Minszk.

KEK:

Minaur Baia Mare (román) – VÁÉV-Bramac

Első mérkőzés: március 18., vasárnap, 11 óra, Nagybánya.

Visszavágó: március 26., hétfő, 17 óra, Veszprém.

nők:

KEK:

Iskra Partizanske (csehszlovák) – DVSC

Első mérkőzés: március 14., szerda, 17.30 óra, Partizanske.

Visszavágó: március 22., csütörtök, 19 óra, Debrecen.

IHF Kupa:

Bp. Spartacus – IF Nordstrand (norvég)

Első mérkőzés: március 15., csütörtök, 15.30 óra, Kőér utca.

Visszavágó: március 17., szombat, 15.30 óra, Kőér utca.

Senna nyerte az idénynyitót

Vasárnap az egyesült államokbeli Phoenix-ben került sor a Formula-1-es autós világbajnokság idénynyitó futamára. Az Arizona állambeli város utcáin megrendezett 72 körös verseny mintegy 274 kilométeres távját a brazil Ayrton Senna tette meg a leggyorsabban. A McLaren istálló 1988. évi világbajnoka a 34. körben, féltávnál vette át a vezetést a francia Jean Alesi-től (Tyrrell). Vasárnapi győzelemmel Senna pályafutása 21. F1-es sikerét aratta. A világbajnoki cím védőjének, a francia Alain Prostnak nem sikerült a bemutatkozás a Ferrari színeiben: húsz kör után a negyedik helyen autózva motorhiba miatt kiállásra kényszerült. Hasonló sorsra jutott csapattársa, a brit Nigel Mansell is. Szintén fel kellett adnia a küzdelmet a legkedvezőbb pozícióból rajtolt osztrák Gerhard Bergernek, mivel a verseny korai szakaszában McLaren Honzájával kisodródott. Végeredmény:

1. Ayrton Senna (brazil, McLaren) 1:52:32.829 óra;
2. Jean Alesi (francia, Tyrrell) 8.685 mp hátrány;
3. Thierry Boutsen (belga, Williams) 54.080 mp h.;
4. Nelson Piquet (brazil, Benetton) 1:08.358 p h.;
5. Stefano Modena (olasz, Brabham) 1:09.503 p h.;
6. Satoru Nakajima (japán, Tyrrell) 1 kör hátrány.

Kaszás Gábor emlékére

Még mielőtt akár egyetlen néző is elhelyezte volna a maga önkéntes hozzájárulását a „közös kalapba”, máris 120 ezer forint gyűlt össze azon a számlán, amelyet a tragikus körülmények között elhunyt labdarúgóedző, Kaszás Gábor családja megsegítésére nyitottak az emlékműközés szervezői. A találkozóra szerdán 15 órakor a Ganz-MÁVAG Kőbányai úti pályáján került sor. A magyar válogatott ellenfele tizenöt percen keresztül az 1982-es spanyolországi világbajnokságon szerepelt válogatottira épül, akiket Mészáros – Martos, Bálint, Sallai, Tóth J. – Müller, Nyilasi, Zombori – Kiss, Törőcsik, Váraday összeállításban szeretne pályára küldeni az erre az alkalomra edzőnek felkért Verebes József. Őket egy ma is aktív játékosokból álló végecsapat váltja majd fel, Zsiborás, Andrusch, Csonka, Szabó Gy. (Szeged), Olajos, Zsivótzky, Hannich, Fodor, Szeibert, Zsadányi, Szabó O., Handel, Dzurják, Fonyadt, Kun (Szeged), Gregor összeállítású kerettel.

A magyar válogatottba Mészöly Kálmán szövetségi kapitánytól Petry, Brockhauser, Simon, Horváth Cs., Híres, Mészöly, Limperger, Kovács E., Lőrincz, Keller, Mónos, Mária, Balog T. (MTK-VM), Csucsánszky, Duró, Lakatos, Jován, Petres, Bácsi és Szekeres kapott meghívást. Ugyanebben a csapatban lép majd pályára Détári Lajos is, aki klubjának, az Olympiakos Pireusnak kupakötelezettsége miatt az Egyesült Államok elleni válogatott mérkőzésen nem tud játszani jövő kedden, erre a jótékony célú 90 percre viszont bejelentkezett.

– Egyenesen megható az az összefo-

gás és segíteni akarás, amit ennek a találkozóknak az ügyében a szervezés megkezdésének pillanatától kezdve tapasztaltam – mondta Lakat T. Károly, a Képes Sport szerkesztője, az emlékműközés életre hívója. – Mindenki minden személyes sérelmét és ellenérzését félretéve csak azt kérdezte, hogy miben segíthet... Előzetes bevetelünkről: az Adidas nevében Csanádi Péter márkamenedzser ajánlott fel 50 ezer forintot a Kaszás-családnak, Mészöly Kálmán és Verebes József öt-ötezer forinttal járult hozzá az összeghez. Az előmérkőzést játszó budapesti Rádiótaxi és a székesfehérvári City Taxi csapata 40 ezer forintot adományozott. A kezdőrúgást végzők személye is ismert, a Két medve söröző két vezetője 20 ezer forintért vette meg ezt a jogot. A mérkőzésre kilátogató szurkolóktól nem szedünk belépőt. A kapunál elhelyezett urnákba mindenki annyit tesz bele, amennyit gondol. Nagyon remélem, hogy sokan jönnek el és jelentős összeg gyűlik össze, amely óriási segítséget nyújt majd a három gyerekevel magára maradt özvegynek.

A Videoton SC labdarúgó szakosztálya egymillió forinttal számlát nyitott a Kaszás-család javára. A Videoton-Waltham az özvegy és a három gyermek segítségét célzó felajánlásokat, adományokat a következő számlára várja:

OTP V. ker.
MNB 218-98055
13.379-5

Magyar hoki EB-ezüst Szófiából

Szófiában nagyszerűen helytállt a többségében 17–18 évesek alkotta magyar jégkorong-válogatott az ifjúsági C-csoportos Európa-bajnokságon. A csapat a második helyen végzett két győzelemmel és egy vereséggel. Utóbbi (4–9) a több évi szünet után visszatért keletnémet korosztályos válogatottól szenvedte el az együttes ügy, hogy az első harmadban még 2–1-es magyar vezetést mutatott az eredményjelző. A briteket annál könnyebben verte 7–1-re, és ha csak 5–4-re is, de sikerült felülkerekednie a vendéglátó bolgárokon is. A brit-bolgár mérkőzés egyébként kirívóan durva összecsapásnak bizonyult, verekedések, dulakodások tarkították a háromszor húsz perces. Ezért is külön dícséretes a magyarok tiszta játéka, amelyért a négyesapátos C-EB mezőnyében fair play-díjat érdemelték ki.

150 szurkoló kíséri a Debrecen Csehszlovákiába

Melyik álom teljesül a három közül?

A DVSC NB I-es női kézilabdacsapata egyszerre három vasat tart a tűzben. Versenyben van a bajnokságban az első helyért, négy között szerepel a Magyar Kupában és a legjobb négy közé szeretne jutni a Kupagyőztesek Európa Kupájában. A debreceniek szerdán a KEK-ben érdekelték, amelyben a csehszlovák Istra Partizanske az ellenfelük. Tegnap Komáromi Ákos edzőtől érdeklődtünk a játékosok helyzete felől, továbbá az ellenfélről és a várható esélyekről.

– A BHG elleni rangadó óta eltelt másfél hetet a Partizanske elleni felkészüléssel töltöttük. Sajnos a játékosok közül Szántó Anna szalagműtétet szenvedett, csak egyenes irányú futásra képes, és speciális kézilabdás edzésen már régen vett részt. Nagy Zsuzsa csökkentett értékű munkát véggez, hiszen a sarkán csontkinövés van, problémája hasonló, mint a férfiaknál Gyurkáké. Szilágyi Achilles-in bántalmak miatt kénytelen volt a minap egy edzőmérkőzés elején kiállni. Már olyan kevesen vagyunk, hogy nem tudunk 6–6 ellen gyakorolni az edzésen a felállt védelem elleni játékot vagy a lerohanásokat.

– Sikerült-e feltérképezni a csehszlovákokat?

– Videóra felvettük a Start Bratisla-

va-Partizanske és a Partizanske-Sala bajnoki mérkőzéseket, melyeken az Istra mindkét alkalommal győztesen szerepelt. A Partizanske magas, nagy lövőerejű játékosokból áll, a cserék között is döntően az átlövő játékosok dominálnak. Ellenfelünk tagjai között négyen válogatottak. Az irányító Gombosova, a beálló Medvecka, a bal átlövő Kernakova és a balszélső turcsekova. Rajtuk kívül az átlövő Huda-kova a meghatározó, aki a Salának hét gólt dobott. Az Istra megbízhatóan és pontosan játszik, a csehszlovák iskola tipikus képviselője, amely tavaly ezüstérmes volt, de most is dobogós helyen áll a bajnokságban. Ha megfelelő összetételben tudunk kiállni ellenük és hagynak gyorsan játszani bennünket, akkor lefuthatjuk őket. Ehhez az kell, hogy kapusunk kiválóan védjen és a védekezés is magas szintű legyen. En mindenesetre óva intetem a lányokat attól, hogy nehogy a belgrádi gyenge játékukat megismételjék. Összességében úgy érzem, hogy mi vagyunk az esélyesek a Partizanske ellen is.

Az Istra Partizanske-DVSC női KEK mérkőzésére március 14-én, szerdán este fél 6-tól kerül sor Partizanskeban, ahol hasonló méretű és hangulatú csarnok várja a debrecenie-

ket, mint amilyen az otthoni városi sportcsarnok.

A rendezők kétezer nézőre számítanak, köztük mintegy 150 debrecenire, akik szerdán reggel utaznak el Csehszlovákiába három busszal. A Partizanske elleni visszavágót március 22-én, csütörtökön este 7 órától rendezik meg a debreceni városi sportcsarnokban, és erről a magyar televízió is közvetítést ad. Reméljük, hasonló öröm ér bennünket, mint a jugoszláv Radnicski Beograd elleni visszavágó után, amely bizonyára minden tévézőnek élményt jelentett.

– Ha három kívánsága közül csak egy teljesülhetne, melyik lenne az? A KEK-győzelem? A bajnoki cím? A Magyar Kupa? – fordultam végül utolsó kérdéssel Komáromi Ákoshoz.

– Azt hiszem, hogy a jelenlegi helyzetben a Kupagyőztesek Európa Kupája megnyerésének örülnék a legjobban, bár egy bajnoki cím sem kutyta. Mindenesetre azon leszünk, hogy három vágyunk közül mindegyik teljesüljön.

Csubák Zoltán

Totónyeremények

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság tájékoztatása szerint a totó 10. játékhetére 8 874 739 darab szelvény érkezett be. A nyereményalap: 47 444 357 forint. Ebből a jutalom 4 313 123 forint. Az I. és IV. nyerőosztályra egyenként 12 939 370 forint, a II. és III. nyerőosztályra egyenként 8 626 247 forint került felosztásra.

A nyeremények:

13 plusz egy találatos szelvény 27 darab, nyereményük egyenként 309 401 forint,

13 találatos szelvény 30 darab, nyereményük egyenként 181 605 forint,

12 találatos szelvény 1447 darab, nyereményük egyenként 4769 forint,

11 találatos szelvény 17 262 darab, nyereményük egyenként 400 forint,

10 találatos szelvény 115 450 darab, nyereményük egyenként 90 forint.

Gross bombaformában

Darnyiék Nashville-ben

Az NSZK Aachenben rendezett téli úszóvilágbajnokságán a háromszoros olimpiai bajnok Michael Gross remekelt: négy győzelemmel, valamint nagyszerű időeredményeivel bebizonyította, hogy nem beszél a levegőbe, amikor másfél éves szünet után sikeres visszatérését ígérte. A 203 cm magas offenbachi „Albatrosz” rövidpályás Európa-csúccsal nyerte meg a 100 m-es pillangót (52.51 mp), továbbá 100 és 200 gyorson (48.56 mp, illetve 1:44.54 p), valamint 200 pillangón (1:56.45 p) sem talált legyőzőre a 25 m-es medencében rendezett viadalon.

*

Európai idő szerint kedden hajnalban kezdődik a Tennessee állambeli Nashville-ben az Egyesült Ál-

lamok rövidpályás nemzetközi úszóvilágbajnoksága.

A Tracy Caulkinsról elnevezett, 25 yardos medencében sorra kerülő viadalon az amerikai élgárdának csak az idősebb képviselői állnak rajtkőre, így például az ötszörös olimpiai bajnok Matt Biondi, Tom Jager, Steve Crocker, Rowdy Gaines (6 már 31 éves!) és Troy Dalbey. Az ok: ugyanez a nőknél március 15-től 17-ig Austinban, a férfiaknak március 22-től 24-ig Indianapolisban – rendezik meg a főiskolai bajnokságot is.

Külföldről is sok „nagyemelő” vízbe száll, köztük hat magyar klasszis is: Darnyi Tamás, Szabó József, Deutsch Tamás, Ágh Norbert, Rózsa Norbert, Czene Attila.

Ezüstérem Neubrandenburgban

Jó sajtója van az NDK-ban a magyar női kézilabda-válogatottnak, amely a Neubrandenburgi tornán szép sikert aratva ezüstérmes szerzett a végzős győztes Szovjetunió mögött, megelőzve – többek között – a jóval esélyesebbnek tartott házigazda NDK válogatottját is.

Már a magyar csapat „bemutakozó sikere”, a Norvégia elleni 26–21 is nagy feltűnést keltett szakmai körökben. Igaz, a legtöbb megfigyelő akkor még azzal intezte el a dolgot, hogy a skandináv leányok túlságosan is magabiztosan léptek pályára a tartalékos magyarok ellen, s végül alaposan ráfízték elbizakodottságukra. A Szovjetuniótól elszenvedett kétfólos vereség (17–19) szoros volt.

A házigazdák elleni mérkőzést – az

NDK szempontjából – egyszerűen csak „fekete pénteknek” nevezte a Deutsches Sportecho szakírója. Igaz, elsősorban a keletnémet irányító játékosok gyengélkedését jelölték meg az újságíró vereség (12–16) fő okaként, ám elismerte: „A pusztai lányai szabályosan rákényszerítették akarataikat az NDK csapatára”. A magyar együttes kiemelkedő játékosának nevezte a tudósító a csapatkapitány György Annát, és külön elismeréssel adózott a remekül védő Hoffmann Beáta parádés alakításainak.

A Neubrandenburgban elért második hely különösen azért értékes, mert – mint a berlini lapok is rámutattak – a magyar válogatott a Bp. Spartacus és a Debrecen játékosai nélkül, erősen tartalékos felállásban érkezett a tornára.

DÁTUM

Szív éve, epe éve

Ausztriában idén a szív évét tartják: széles körű felvilágosítással figyelmeztetik az embereket a legősibb motor legújabbkori veszélyeire, racionálisan a koleszterin és a magas vérnyomás ellen, százezreket igyekeznek rábeszélni az egészséges életmódra. Mármost azokat, akiket még lehet, mert a halálokok között minden második esetben a szív- vagy érrendszeri betegség szerepel. S ez egy indokkal több, hogy a sógoroknak ne csak a hajdani sláger közvetítse: „a szívvel játszani, jaj, nem szabad”.

A címben említett epe évét még nem hirdették meg, sem odaát, sem másutt. Talán meglehetnének mi, magyarok. Igaz, nem áll ilyen kétesen előkelő helyen a halálokok tekintetében az epebetegségek garmadája, de ez nem baj, legalább könnyebb lesz majd harcolni ellene. Ha egyáltalán kell és lehet. Mert a dolog úgy áll, hogy – ha akarjuk – ha nem – ez az év az epe éve lesz nálunk. Akinek galambpéje van, most még igyekezhet megnövesztetni, mert hátha szükség lesz rá. Epés megjegyzésekre, epébe mártott tollra, s ha még Arany János szellemes meghatározását is előveszi valaki, akkor a humorban is, mert szerinte ez „halandó létünk cukrozott epéje”.

Epekedők helyett lesznek epekövek, epeda helyett epeömlés, eperajkak helyett epeajak. Mire minden rosszat kiderítünk, megfrunk vagy elmondunk egymásról, addigra ugyan alighanem vége lesz az esztendőnek, de azt már most könnyen kiűzhetjük célul, hogy legyen kies honunkban a világ epecentruma...

#

Hozzák nyilvánosságra!

A Kampányfelügyelő Bizottság munkájában résztvevő 12 országos párt felhívja az Országos Választási Bizottságot arra, hogy támogassa bizottságunknak azt az álláspontját, miszerint a március 25-i parlamenti választások eredményeit – beleértve a részeredményeket is – a választójogi törvényben előírt 20 óra után mielőbb hozzák nyilvánosságra. Hasonlóan felhívjuk az egyéni választókerületi bizottságok elnökeit, titkárait, hogy a helyi választókerületi eredményeket is haladéktalanul bocsássák a sajtó és a pártok rendelkezésére. Javasoljuk ezt annak érdekében, hogy a szavazópolgárokat, a politikai szervezeteket és az újságírókat – köztük a külföldi sajtó itt tartózkodó képviselőit – ne hozzuk olyan helyzetbe, hogy csak a választások után néhány nappal jussanak információhoz.

Elfogták a siklósi lövöldözőt

A rendőrség állampolgári bejelentés alapján elfogta és őrizetbe vette Luka Valentic 29 éves jugoszláv állampolgárt, aki alaposan gyanúsítható azzal, hogy március 10-én éjjel löfegéssel életveszélyesen megsebesítette Horváth Tibor 21 éves pécsi lakost. A lövés a siklósi ABC-presszó előtt dördült el, miután onnan két férfi jött ki dulakodva. A gyanúsított kettejük vitáját hivatalan harmadikként pisztollyal zárta le: egyet a földre lőtt, a második lövedék azonban Horváth Tibort érte, akit súlyos, életveszélyes sérüléssel szállítottak a kórházba. A sérült kómás állapotba került, s egyelőre még nem tudták kihallgatni. Luka Valentic Baranya megyében próbált elrejtőzni, ám a lakossági bejelentés hamarosan nyomára vezetett: a palkonyai temetőnél elfogták.

Választási tv-fórum

Március 18-án 12.30-tól 14.00 óráig és 17.30 órától szakértőktől kaphatnak feleletet a választópolgárok a szavazás lebonyolításával kapcsolatos kérdéseikre. A kérdéseket folyamatosan rögzíti a TV2 üzenet-rögzítő telefonja: a 112-6020-as számon, és vasárnap reggel 8-tól az adás végéig a 111-8025-ös számon.

Szabadidőközpont-pályázat

Pályázatot írtak ki az Érd-Ófalu nemzetközi szabadidőközpont megtervezésére. A tervezőktől olyan fejlesztési program kidolgozását kérik, amely lehetővé teszi a hazai és külföldi tőke idegenforgalmi beruházásainak összehangolt megvalósítását. Kedvező idegenforgalmi lehetőséget kínál a Duna, az érdi magaspárt, a 66 hektáros sziget, a Benta-patak völgye, valamint a környék számos régészeti, természeti, műemléki és kultúrtörténelmi emléke. A térség egy részének bemutatását a világkiállítás előkészítő bizottsága is felvette háttérprogramjába. Az előzetes turista-

forgalmi tervek szerint 10-12 ezer vendég kulturált elszállásolásának, további mintegy 10 ezer hétféle látogató ellátásának és szórakozásának feltételeit kell megteremteni.

A pályázati kiírást már átvehetik az érdeklődők a Közlekedési, Hírközlési és Építésiügyi Minisztériumban, s a kész terveket legkésőbb június 11-ig kell elküldeniük Érd város tanácsának. A legjobb pályaművek díjazására és megvásárlására összesen 850 ezer forintot szánunk. A bírálóbizottság legkésőbb július 12-ig hirdeti ki a pályázat eredményét.

– Újra fogadja március 17-én, 18-án 8-15 óráig a használt autójukat eladni szándékozókat a Flóracoop nagybanívrágcsarnok. Ezentúl minden hétfőn üzemel a használtautópiac a XI. kerületi Budaórsi úton.

A Babits-Magyar Amerikai Kiadó Részvénytársaság (7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.) igazgatósága értesíti tisztelt részvényeseit, hogy 1990. április hó 2-án, hétfőn délelőtt 9.00 órai kezdettel részvénytársasági közgyűlést tart Szekszárdon, a Bajcsy-Zsilinszky u. 7. sz. alatti központi irodájában.

A közgyűlésre minden részvénytulajdonost meghívunk. A névre szóló részvények tulajdonosai külön névre szóló meghívót kapnak.

A közgyűlés napirendje:

1. A részvénytársaság 1989. évi gazdálkodásának ismertetése.
2. A részvénytársaság alapszabályának módosítása.
3. A felügyelőbizottság beszámolója.
4. Az 1990. évi gazdálkodási terv elfogadása.
5. Egyebek.

Kérjük a részvényeseket, hogy részvényeik osztalékszélvényeit legkésőbb a közgyűlés megkezdése előtt 8 nappal szíveskedjenek letétbe helyezni a központban. Ugyanezen időpontig tekinthetik meg az Rt. gazdasági eredményeit tartalmazó mérleget. A szavazólapokat a részvények letétbe helyezésével egyidejűleg adjuk ki.

A szavazás mikéntjét a közgyűlés határozza meg.

Babits-Magyar Amerikai Kiadó Rt. Igazgatósága

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Czákó Sándor. Főszerkesztő-helyettes: dr. Tötös Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Gacsályi József és Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika), Wágner Dezső (gazdaságpolitika). Külföldi tudósítók: Holan-Koch Júlia (Berlin), Szalai Atila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős kiadó: Bába Iván, a Babits kiadó alelnöke. Szédes és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja a Szikra Lapnyomda Budapest, XIII. Visegrádi u. 116. Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezényszó. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadópostahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/A. A közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámmal. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170. Kéziratokat és fotókat nem örvünk meg és nem küldünk vissza!

Az utcák nevei új felírásokat kaptak, — elővigyázatból a régi elnevezések is ott hagyták az újabbak alatt.

1860-ban és most. Az Üstökös egykorú metszete és Kapitány Krisztina fotója

Valutaárfolyam

Érvényben: 1990. március 13-19.

Pénznem	vétel	eladás		
	100 egység forintban			
Angol font	10260,06	10894,70	Japán yen (1000)	419,24
Ausztrál dollár	4833,34	5132,30	Kanadai dollár	5399,34
Belga frank	179,62	190,74	Kuvaiti dinár	21733,56
Dán korona	974,57	1034,85	Norvég korona	965,64
Finn márka	1581,30	1679,12	NSZK márka	3734,48
Francia frank	1104,75	1173,09	Olasz líra (1000)	50,58
Görög drachma	39,38	41,82	Osztrák schilling	530,94
Holland forint	3316,84	3522,00	Portugál escudo	42,27
Ír font	9935,54	10550,10	Spanyol peseta	58,13
			Svájci frank	4212,33
			Svéd korona	1030,82
			USA dollár	6376,62
			ECU (közös piac)	7610,24
				8080,98

Nyugdíjminimumok

Az Országgyűlés határozott az öregségi nyugdíj legkisebb összegének, továbbá egyes alacsony összegű nyugellátások, illetőleg a nyugdíjminimumok és a gyermekgondozási díj legkisebb összegének 1990. március 1-jétől való emeléséről, valamint a gyermekgondozási segélyhez járó jövedelempléték kiegészítéséről. A rendelkezéseket a minisztertanácsi rendelet tartalmazza.

Új határátkelőhelyek

Megnyitották a bajánsényei, a rédicsi és a berzencei határátkelőhelyeket. Az állat- és növényegészségügyi vizsgálat alá tartozó árukat továbbra is csak a letenyi átkelőhelyen lehet Jugoszláviába átvinni. Kéri az áruszállítókat, hogy a jugoszláv határszakaszon e határátkelőhelyeket is vegyék igénybe a torlódások elkerülése érdekében.

A Gallup jóslata

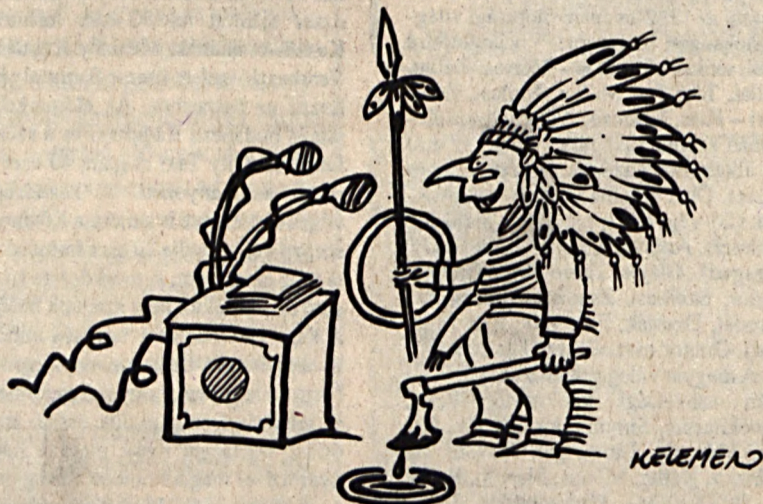
Február végén a választópolgárok 23,1 százaléka az SZDSZ-re, 21,5 pedig az MDF-re voksol. A további sorrend: FKgP 17,4; MSZP 8,7; MSZDP 7,7; Fidesz 5,7; Kereszténydemokrata Néppárt 4,9; Magyar Szocialista Munkáspárt 3,8 százalék.

Gyorsmérleg

Fogytunk

A népszámlálás gyorsmérlege szerint 1990. január elsejével a népesség száma hazánkban 10 millió 450 ezer. Ez 260 ezres csökkenést jelent a tíz évvel ezelőtti állapothoz viszonyítva. (Ugyanakkor a becslések szerint a lakosságnak mintegy 0,6-0,7 százaléka kimaradt az összeírásból.) Az adatokból kitűnik, hogy a férfiak száma 5 millió 23 ezer, ami 3,2 százalékos csökkenés a tíz évvel ezelőtihez képest. A nők száma 5 millió 427 ezer, a csökkenés 1,7 százalékos. Ezer férfira jelenleg 1080 nő jut. Ami a települések népességének alakulását illeti, a KSH felmérése szerint Budapesten kétfélelión élnek; a lakosság csökkenése 3 százalékos.

Kortésúton

– Jelentkezzen, akinek más a véleménye!

Holnap
számunkban
olvashatják,
hogy
milyen műfaj
a politikai hirdetés